

1

2

Rotterdam doet.

Eerlijker | Fijner | Groener

D66 Rotterdam

The logo for D66 Rotterdam, featuring the text "D66" in a large, bold, white sans-serif font, with "rotterdam" in a smaller, lowercase, white sans-serif font directly below it. The text is centered within a solid green square.

D66
rotterdam

3 Inhoudsopgave

4 Inhoud

5	VOORWOORD LIJSTTREKKER	4
6	EEN STAD VOOR IEDEREEN: BOUWEN AAN EEN BETAALBAAR EN TOEKOMSTBESTENDIG	
7	ROTTERDAM.....	5
8	BOUWEN EN GEBIEDSONTWIKKELING	5
9	<i>Wat gaan we doen</i>	5
10	WONEN	7
11	<i>Wat gaan we doen</i>	7
12	AANTREKKELIJKE EN SCHONE BUURTEN.....	10
13	<i>Wat gaan we doen</i>	10
14	WAT VRAGEN WE VAN ROTTERDAMMERS	11
15	EEN STAD OM IN TE LEVEN: STRATEN OM TE SPELEN, FIETSEN EN ONTMOETEN	12
16	STAD VOOR STAPPERS EN TRAPPERS.....	12
17	<i>Wat gaan we doen</i>	12
18	PARKEREN	14
19	<i>Wat gaan we doen</i>	14
20	FIETSERS	15
21	<i>Wat gaan we doen</i>	15
22	VOETGANGERS	16
23	<i>Wat gaan we doen</i>	16
24	DEELMOBILITEIT	17
25	<i>Wat gaan we doen</i>	17
26	OPENBAAR VERVOER	17
27	<i>Wat gaan we doen</i>	17
28	ROTTERDAM THE HAGUE AIRPORT.....	18
29	<i>Wat gaan we doen</i>	18
30	WAT VRAGEN WE VAN ROTTERDAMMERS	19
31	EEN STAD DIE WERKT: NAAR EEN SLIMME HAVEN EN EEN BRUISENDE ECONOMIE	20
32	DE ROTTERDAMSE HAVEN OP KOERS	20
33	<i>Wat gaan we doen</i>	20
34	VERDIENVERMOGEN VAN DE TOEKOMST	22
35	<i>Wat gaan we doen</i>	22
36	EEN STERKE LOKALE ECONOMIE	23
37	<i>Wat gaan we doen</i>	24
38	<i>Wat vragen we van Rotterdammers</i>	26
39	NU INVESTEREN VOOR EEN GROENER ROTTERDAM.....	27
40	BETAALBAAR VERDUURZAMEN	27
41	<i>Wat gaan we doen</i>	27
42	ROTTERDAMS GROEN	28

43	<i>Wat gaan we doen</i>	29
44	SCHONE LUCHT EN VEILIG WATER	31
45	<i>Wat gaan we doen</i>	31
46	CIRCULAIRE ECONOMIE.....	33
47	<i>Wat gaan we doen</i>	33
48	ENERGIE EN PARTICIPATIE	33
49	<i>Wat gaan we doen</i>	34
50	<i>Wat vragen we van Rotterdammers</i>	34
51	EEN STAD DIE ALTIJD LEEFT: VAN TOONAANGEVENDE KUNST OVERDAG TOT EEN BRUISEND	
52	NACHTLEVEN	35
53	NACHTCULTUUR EN HORECA	35
54	<i>Wat gaan we doen</i>	35
55	ROTTERDAM: 24 UUR LEVENDIGHEID	37
56	<i>Wat gaan we doen</i>	37
57	MAKERS	38
58	<i>Wat gaan we doen</i>	39
59	RUIMTE	39
60	<i>Wat gaan we doen</i>	40
61	VERNIEUWING CULTURBELEVING	40
62	<i>Wat gaan we doen</i>	40
63	EVENEMENTEN.....	41
64	<i>Wat gaan we doen</i>	41
65	TOERISME.....	42
66	<i>Wat gaan we doen</i>	42
67	<i>Wat vragen we van Rotterdammers</i>	43
68	EEN STAD DIE BESCHERMT: VEILIGHEID ALS FUNDAMENT VAN ONZE VRIJHEID EN OPENHEID	44
69	SOCIALE, FYSIEKE EN DIGITALE VEILIGHEID.....	44
70	<i>Wat gaan we doen</i>	44
71	HANDHAVING	46
72	<i>Wat gaan we doen</i>	46
73	GEORGANISEERDE CRIMINALITEIT EN CORRUPTIE	48
74	<i>Wat gaan we doen</i>	48
75	DRUGSBELEID	49
76	<i>Wat gaan we doen</i>	49
77	<i>Wat vragen we van Rotterdammers</i>	51
78	EEN STAD DIE OMARMT: WAAR IEDEREEN VRIJ IS OM ZICHZELF TE ZIJN	52
79	GEEN DISCRIMINATIE IN ROTTERDAM	52
80	<i>Wat gaan we doen</i>	52
81	EMANCIPATIE EN GRONDRECHTEN	53
82	<i>Wat gaan we doen</i>	53
83	NIEUWKOMERS IN ROTTERDAM	54
84	<i>Wat gaan we doen</i>	55
85	<i>Wat vragen we van Rotterdammers</i>	56
86	EEN STAD MET GELIJKE KANSSEN: WAAR NIEMAND VALT EN IEDEREEN KAN GROEIEN	57

87	ARMOEDE EN SCHULDEN	57
88	<i>Wat gaan we doen</i>	57
89	ONDERWIJS	58
90	<i>Wat gaan we doen</i>	58
91	EEN LERENDE STAD	60
92	<i>Wat gaan we doen</i>	61
93	ROTTERDAM STUDENTENSTAD	62
94	<i>Wat gaan we doen</i>	62
95	EEN STAD DIE GEZOND IS	63
96	<i>Wat gaan we doen</i>	63
97	VOORKOMEN IS BETER DAN GENEZEN	64
98	<i>Wat gaan we doen</i>	64
99	DE ONVOORWAARDELIJKE HAND	65
100	<i>Wat gaan we doen</i>	65
101	<i>Wat vragen we van Rotterdammers</i>	66
102	OVERAL SPORT IN ROTTERDAM	66
103	<i>Wat gaan we doen</i>	67
104	<i>Wat vragen we van Rotterdammers</i>	68
105	EEN STAD DIE LUISTERT: WAAR DIENSTVERLENING MENSENWERK EN DEMOCRATIE LEEFT.	69
106	<i>Wat gaan we doen</i>	69
107	PARTICIPATIE	70
108	<i>Wat gaan we doen</i>	70
109	INNOVATIE IN DIENST VAN ROTTERDAMMERS	71
110	<i>Wat gaan we doen</i>	71
111	GEZONDE GEMEENTEFINANCIËN ALS FUNDAMENT	72
112	<i>Wat gaan we doen</i>	72
113	WAT VRAGEN WE VAN ROTTERDAMMERS	72
114		
115		

Een stad voor iedereen: Bouwen aan een betaalbaar en toekomstbestendig Rotterdam

Er moeten meer huizen bij in Rotterdam. Daarom bouwen we de komende 25 jaar 100.000 woningen, want iedereen verdient een goede woning. Wat vandaag gebouwd wordt, moet over 100 jaar nog een fijn thuis zijn. We bouwen met visie: met oog voor klimaatverandering, duurzaamheid en lange termijn. Elke aanpassing van een straat of plein, is een kans om de stad schoner, groener, en fijner te maken.

Bouwen en gebiedsontwikkeling

D66 bouwt aan een stad die werkt voor iedereen. Daarom zetten we vol in op bouwen: sneller, slimmer en met oog voor de mens. Dat betekent een stevige publieke regie op gebiedsontwikkeling, het opschroeven van het bouwtempo en het bevorderen van innovatieve woonvormen.

Wat gaan we doen

Rotterdam bouwt 100.000 huizen. We blijven volop doorbouwen aan onze stad. We willen dat er in 2050 minstens 100.000 huizen bij zijn in Rotterdam. Jaarlijks bouwen we ten minste 4.000 nieuwe huizen, waarvan 65% betaalbaar. We bouwen voor met extra aandacht voor groepen die vaak uit de boot vallen: studenten, ouderen, starters, jonge gezinnen, bankslapers en alleenstaanden.

Miljoenen voor woningbouw. Nieuwe huizen komen er niet zomaar. Betaalbare woningbouw vraagt om een stevige overheidsbijdrage. Samen met ontwikkelaars en corporaties maken we afspraken over hoe de gemeentelijke subsidies ook daadwerkelijk ten goede komen aan lagere woonlasten voor de toekomstige bewoners.

Meer studentenkamers. Studenten zijn de toekomst van Rotterdam. Daarom vergroten we de bouw van nieuwe studentenwoningen en -kamers fors: van de huidige 400 per jaar naar veel meer, zodat iedereen die hier studeert ook een thuis kan vinden.

Sprankelende stadscentra. Er wordt de laatste jaren al hard gebouwd aan nieuwe sprankelende centra in de stad, denk bijvoorbeeld aan de Rijnhaven. Als het aan D66 ligt, worden gebieden zoals Alexandrium, Feyenoord City en Zuidplein net zo fijn vertoeven zoals de Rijnhaven ons nu al laat doen.

Oog voor groot en klein. We zijn hartstikke blij met nieuwe hoogbouwprojecten die onze skyline weer mooier maken, maar we worden net zo blij van kleinere projecten in de wijken. Zeker als die gepaard gaan met een upgrade van bestaande winkelstraten in die wijken, zoals we al zien in Overschie of in Ommoord.

150 **Regelvrij bouwen.** De gemeente experimenteert met regelvrij bouwen, waarbij
151 bestaande regels tijdelijk worden losgelaten om ruimte te bieden aan vernieuwende
152 ideeën, snellere ontwikkeling en meer creativiteit van bewoners en ontwikkelaars.

153 **Bouwbeperkende bezwaarmakers.** Tijdens een wooncrisis mogen we best meer
154 solidariteit van de samenleving vragen. Individuen die eindeloos bezwaar blijven maken
155 ten koste van duizenden woningzoekenden, dat past niet bij een woningcrisis. We gaan
156 met het Rijk in gesprek over hoe we eindeloos bezwaar maken kunnen aanpakken en we
157 onderzoeken hoe we met een speciaal gemeentelijk fonds al kunnen starten met de
158 bouw, terwijl de rechter nog uitspraak moet doen over het zoveelste bezwaarschrift.

159 **Pijlsnelle procedures.** We hebben extra huizen nodig en een beetje snel ook! Regels en
160 procedures zijn allemaal met een goed idee bedacht, maar de optelsom van ze allemaal
161 bij elkaar leidt ertoe dat de komst van een woningbouwproject gewoon veel te lang
162 duurt. Bestaande regels en procedures houden we tegen het licht en overbodige
163 bureaucratie wordt geschrapt. Wij investeren in voldoende en deskundig personeel,
164 zodat plannen sneller en zorgvuldiger beoordeeld kunnen worden. Alleen zo kunnen we
165 tempo maken met bouwen, zonder in te leveren op kwaliteit, duurzaamheid en
166 participatie.

167 **Sterke regie op gebiedsontwikkeling.** De manier waarop in Feyenoord City regie wordt
168 gevoerd op de gebiedsontwikkeling is voor ons een voorbeeld voor de hele stad. Daar
169 werkt een zogenoemd Q-team dat toetst of bouwplannen voldoen aan de afgesproken
170 ruimtelijke kwaliteitseisen en goed aansluiten bij de omgeving. Daarbij kijkt het juist ook
171 naar de samenhang tussen architectuur, buitenruimte en stedenbouw. Belangrijk is dat
172 dit gebeurt in nauwe verbinding met bewoners. Wij willen deze aanpak uitbreiden.

173 **Inzet op slim ruimtegebruik.** Iedere vierkante meter in Rotterdam kan wel gebruikt
174 worden. De beschikbare ruimte voor woningbouw moeten we daarom zo efficiënt
175 mogelijk benutten. We zetten daarom volop in op verdichting, het bouwen van
176 appartementencomplexen van minder dan vijf woonlagen wordt ontmoedigd. Verder
177 bekijken we de mogelijkheden voor drijvende woningen en bebouwing op of langs het
178 spoor en snelweg

179 **Short-stay woonconcepten voor arbeidsmigranten.** Rotterdam is een stad van
180 werkers en waar arbeidsmigranten zijn onmisbaar voor de onze economie, maar hun
181 huisvesting is vaak slecht. . Wij pleiten voor fatsoenlijke short-stay woonconcepten die
182 aansluiten bij hun behoeften: betaalbaar, veilig en dicht bij hun werk. Zo zorgen we voor
183 een fijne plek om te wonen, samen met de Rotterdammers.

184 **Klimaatbestendig standaard.** D66 wil dat alle nieuwbouw in Rotterdam voorbereid is
185 op het klimaat van morgen. Dat betekent bouwen met biobased materialen, groene

186 daken en slimme wateroplossingen. Daktuinen en multifunctionele daken, met ruimte
187 voor energie, waterberging én groen, worden verplicht bij nieuwbouw. We sturen daarbij
188 op het principe ‘Paris Proof, tenzij’, ontwikkelaars moeten aantonen waarom het niet
189 duurzaam kan.

190 **Nieuwbouw versterkt biodiversiteit.** We werken met een biodivers puntensysteem.
191 Ontwikkelaars krijgen punten voor maatregelen zoals groene daken, nestkasten,
192 waterdoorlatende verharding en inheemse beplanting. Hoe groter het project, hoe meer
193 punten nodig zijn. Zo maken we natuurinclusief bouwen concreet, meetbaar en
194 afdwingbaar.

195 **Behoud van Rotterdams erfgoed.** Het DNA van Rotterdam zit in bruggen, kranen en
196 sluizen, waterwegen en stratenpatronen. Denk aan de Hef als symbool en beeldmerk.
197 Het Rotterdams erfgoedbeleid wordt niet langer gestuurd door achterhaalde kaders,
198 maar we beoordelen erfgoed in de omgeving waarin het staat. Zo behouden we de
199 identiteit van de stad. Vooroorlogse voorgevels moeten bij sloop/nieuwbouw worden
200 behouden.

201 **Meer bruggen, meer verbinding.** Rotterdam is gegroeid rondom de rivieren en is
202 daarom altijd een stad van bruggen geweest. We omarmen dit niet alleen, maar
203 versterken dit. D66 ziet de nieuwe stadsbrug mét tramverbinding als een start.
204 Rotterdam verdient meerdere stadsbruggen die wijken, mensen en mogelijkheden met
205 elkaar verbinden. Zoals een stadsbrug van het Katendrechtse hoofd naar het Charloisse
206 hoofd.

207 **Wonen**

208 Onze ambitie is helder: een stad waar jong en oud, student en starter, gezin en
209 alleenstaande allemaal een fijn thuis kunnen vinden. We zetten geen woningen neer,
210 maar we bouwen bruisende buurten. Buurten waar mensen elkaar ontmoeten, waar
211 groen verbindt en waar leven meer is dan een huis.

212 **Wat gaan we doen**

213 **Rotterdamse renovatieslag.** Rotterdam is de mooiste stad van de wereld en dat willen
214 we graag zo houden. Om ervoor te zorgen dat onze stad er over honderd jaar nog steeds
215 goed bij staat en klimaatbestendig is, moeten we nu een renovatieslag slaan. Met
216 gebiedsgerichte aanpakken willen we Rotterdammers stimuleren om hun huis
217 toekomstbestendig te maken.

218 **Wonen eerst, voor iedereen.** D66 wil dat kwetsbare Rotterdammers niet eindeloos in
219 opvang of wachtlijsten blijven hangen, maar snel en waardig doorstromen naar een
220 eigen woning. Met de aanpak *Wonen Eerst* zetten we in op directe huisvesting,

221 gecombineerd met begeleiding die mensen écht op weg helpt. We maken heldere
222 afspraken met woningcorporaties en zorgaanbieders, zodat er voldoende plekken zijn
223 voor wie urgentie heeft. Tegelijkertijd zorgen we dat leefbaarheid in wijken niet onder
224 druk komt te staan: we investeren in gemengde buurten en innovatieve woon-
225 zorgconcepten. Zo bouwen we aan een stad waar dakloosheid verleden tijd wordt en
226 ouderen, jongeren, bankslapers, en kwetsbaren zelfstandig kunnen wonen.

227 **Sterke VvE's voor sterke wijken: duidelijke regels, betere handhaving.** Een
228 Vereniging van Eigenaren (VvE) met achterstallig onderhoud en onverwachte kosten kan
229 een flinke last vormen. Het is belangrijk dat we de rekening voor toekomstig, vaak
230 kostbaar onderhoud, niet doorschuiven naar volgende generaties. Daarom kijken we
231 hoe het aansturen en ondersteunen van VvE's eenvoudiger en effectiever kan worden
232 gemaakt, zodat onze wijken duurzaam en goed beheerd blijven. Waar nodig,
233 combineren we dit met strengere handhaving.

234 **Weet wat je koopt.** Kopers moeten vóór aankoop weten waar ze aan toe zijn. We willen
235 dat makelaars hierover eerlijke informatie verstrekken. Verborgene kosten, of een VvE die
236 niet functioneert, dat zijn zaken waar je vooraf over geïnformeerd moet worden.

237 **Stimuleer collectief wonen.** We bevorderen collectieve woonvormen om doorstroming
238 te versnellen, eenzaamheid te verminderen voor senioren en zorgkosten te beperken.
239 Ook voor wooncoöperaties, een woonvorm waarbij bewoners samen
240 verantwoordelijkheid nemen voor hun huisvesting, zorgen we voor een impuls.
241 Collectieve woonvormen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het betaalbaar en
242 duurzaam houden van huurwoningen.

243 **Sneller doorstromen van sociaal naar midden.** Rotterdam heeft een grote sociale
244 voorraad, om ervoor te zorgen dat deze beschikbaar blijft voor iedereen die er recht op
245 heeft, zetten we in op meer doorstroming vanuit sociale woningbouw naar
246 middenwoningen. We willen dat woningcorporaties een grotere inzet tonen om
247 doorstroming te verbeteren. Woningcorporaties moeten het voor huurders makkelijker
248 maken om een grote woning te verlaten voor een kleinere, zonder dat ze hun vertrouwde
249 omgeving hoeven te verlaten. Hierover maken we prestatieafspraken met
250 woningcorporaties.

251 **Studenten in plaats van studio's.** Studeren moet een avontuur zijn en geen dagelijkse
252 strijd om een dak boven je hoofd. Daarom investeren we in studentenkamers en maken
253 we samenwonen met vrienden makkelijker. Zo zorgen we in Rotterdam voor een leuke
254 studententijd.

255 **Hospiteren blijft mogelijk.** Steeds meer studentenhuisevesters in Nederland stoppen
256 met het hospiteer systeem. D66 vindt dat studenten zelf moeten kunnen kiezen wie hun

257 huisgenoten worden, daarom nemen wij het coöptatierecht op in de eisen voor een
 258 verhuurdersvergunning voor studentenkamers.

259 **Van groot naar beter.** Mensen die te ruim wonen, worden verleid met premies en
 260 huurkortingen om naar een kleinere woning te verhuizen. Zo komen er weer meer
 261 woningen vrij voor mensen die juist op zoek zijn naar grotere woningen.

262 **Geen plek voor foute verhuurders.** Foute verhuurders hebben we niet nodig in
 263 Rotterdam. Met overbewoning, prijsopdrijving, intimidatie, achterstallig onderhoud en in
 264 sommige gevallen uitbuiting tot gevolg. We pakken foute verhuurders hard aan en
 265 daarom intensiveren we de gemeentelijke aanpak ‘Goed huren en verhuren’ waarmee
 266 we meer gaan handhaven op misstanden op de verhuurmarkt en wordt de capaciteit
 267 voor controle uitgebreid.

268 **Gemeentelijke huurteams.** Eerlijk huren, heel gewoon! Wanneer iets toch niet in de
 269 haak is bij je verhuurder, kan je rekenen op de ondersteuning van de gemeentelijke
 270 huurteams. Zij ondersteunen je bij het aanpakken van misstanden.

271 **Eerlijk en transparant huren met een huurregister.** Rotterdam verdient een eerlijke en
 272 transparante huurmarkt. Daarom pleiten wij voor een landelijk huurregister waarin alle
 273 huurcontracten worden vastgelegd, in Rotterdam nemen we het voortouw door de
 274 komende periode hier mee te beginnen. Dit register maakt zichtbaar wie de verhuurder
 275 is en om welke woningen het gaat en wat de puntentelling van die verhuurde kamers en
 276 huizen is. Dit geeft huurders meer rechtszekerheid, helpt ons bij handhaving van
 277 bijvoorbeeld te hoge huren.

278 **Gezonde woningen zonder schimmel.** Iedere Rotterdammer heeft recht op een veilige
 279 en gezonde woning. Schimmel en achterstallig onderhoud veroorzaken
 280 gezondheidsproblemen. D66 zet daarom in op een structurele aanpak: inspecteurs,
 281 strengere handhaving en snelle ondersteuning voor huurders die klachten melden.
 282 Daarnaast willen we dat woningcorporaties de bron van schimmelproblemen
 283 aanpakken, niet alleen de zichtbare gevolgen.

284 **Aanpak uitbuiting.** Panden waarin uitzendbureaus arbeidsmigranten huisvesten
 285 moeten aantoonbaar veilig zijn. Bij structurele overtredingen weigeren of trekken we de
 286 verhuurvergunning in, waarbij herhuisvesting van bewoners altijd randvoorwaarde is.
 287 We koppelen onze gemeentelijke vergunningen direct aan de landelijke toelating: geen
 288 toelating betekent geen huisvesting via het beoogde pand. Via een laagdrempelig
 289 meldpunt verzamelen we signalen, die we omzetten in gerichte inspecties op
 290 overbewoning en misstanden. Dat meldpunt is voor iedereen die problemen heeft met
 291 de huisbaas. Via campagnes maken we Rotterdammers bekend met dit meldpunt.

292 Aantrekkelijke en schone buurten

293 Nieuwe woningen bouwen is belangrijk, maar zonder voorzieningen gaat een wijk niet
294 leven. Daarom investeert Rotterdam direct bij de aanleg van nieuwe buurten direct in
295 scholen, zorgvoorzieningen, sportgelegenheden, culturele plekken en werkruimtes. Zo
296 zorgen we dat nieuwe wijken direct volwaardige stadsdelen zijn. We bouwen geen
297 huizen, maar een fijne en groene buurt.

298 Wat gaan we doen

299 **Realiseren van de 15-minutenstad.** Wij richten ons op een stad waarin je binnen 15
300 minuten lopen of fietsen toegang hebt tot alles wat je nodig hebt: werk, onderwijs, zorg,
301 winkels, sport, cultuur en groen. Dit vraagt om slimme verdichting, gemengde functies
302 en veilige, aantrekkelijke routes. Zo bouwen we buurten waar mensen zich verbonden
303 voelen, waar ontmoeting vanzelfsprekend is en waar de auto niet langer de maat der
304 dingen is.

305 **Buurthuiskamers als sociale motor en talentontwikkeling.** In buurten als Delfshaven
306 zien we hoe krachtig het is als bewoners zelf de ruimte krijgen om samen te komen,
307 initiatieven te starten en talenten te ontwikkelen. Kleine buurthuiskamers, vaak door
308 bewoners zelf ingericht en beheerd, vormen het kloppend hart van de wijk. Ze
309 versterken de sociale cohesie, bieden ruimte voor ontmoeting, en maken het mogelijk
310 dat ideeën van onderop tot bloei komen. Wij willen dat dit soort plekken in elke wijk
311 mogelijk zijn, laagdrempelig, zelfstandig en gedragen door de buurt zelf.

312 **Een schonere stad.** Met marktkooplui sluiten we een convenant voor een schonere
313 markt. Hierbij zetten we in op minder gebruik van plastic en een schonere omgeving
314 nadat de markt is afgebouwd.

315 **Containeradoptanten belonen.** Een containeradoptant is een bewoner die als
316 vrijwilliger de taak op zich heeft genomen om een container in de buurt samen met de
317 gemeente schoon te houden. Inmiddels telt Rotterdam al meer dan 1.200
318 containeradoptanten. We willen actieve containeradoptanten vrijstellen van de
319 afvalstoffenheffing als blijk van waardering voor hun werk. Daarnaast worden volle
320 containers sneller gelegeerd en worden indien nodig containers bijgeplaatst.

321 **Wijkgerichte opruimingsdiensten.** We richten onze opruimingsdiensten wijkgericht in.
322 Dus iedere keer zie je dezelfde medewerkers bij de wijk aan het werk. Samen houden we
323 de stad zo schoon. Ook vergroten we de opsporingscapaciteit om veroorzakers van
324 afval op straat en afvalplaatsingen naast containers aan te pakken.

325 **Milieuparken vaker open.** We verruimen de openingstijden van de milieuparken, zodat
326 er ook op zondag meer open zijn. Juist in het weekend brengen veel mensen hun grofvuil
327 weg. Niet alle milieustraten zijn dan open.

328 **Uitbreiden elektrische leenbakfiets.** Steeds meer Rotterdammers willen hun grofvuil
329 en tuinafval wegbrengen met een elektrische bakfiets. Daarom stellen we meer
330 bakfietsen beschikbaar.

331 Wat vragen we van Rotterdammers

332 Wonen wordt samen leven. We vragen Rotterdammers om mee te bouwen aan sterke
333 buurten door actief betrokken te zijn bij hun woonomgeving. Dat kan al klein: het
334 adopteren van een container, meedenken over vergroening in de straat of deelnemen
335 aan een bewonersinitiatief zoals een buurthuiskamer of een wooncoöperatie. We
336 roepen bewoners ook op om duurzame keuzes te maken in en rond hun woning en om
337 elkaar aan te spreken op goed huur- en verhuurbedrag. Samen zorgen we voor leefbare,
338 verbonden en toekomstgerichte wijken.

Een stad om in te leven: straten om te spelen, fietsen en ontmoeten

Rotterdam groeit. Steeds meer mensen willen hier wonen, werken en ontspannen. Helaas wordt meer dan de helft van de openbare ruimte in beslag genomen door veelal stilstaande auto's. D66 Rotterdam kiest voor een fundamentele herverdeling van deze ruimte. We maken het centrum autovrij en zorgen dat auto's in garages worden geparkeerd in plaats van op straat. Zo ontstaat ruimte voor voetgangers en fietsers, groen en gezelligheid. Wij willen straten waar kinderen veilig naar school en sport kunnen fietsen, waar gespeeld en geflaneerd wordt, en waar je op het terras geen last hebt van langs scheurende auto's. De stad is een plek om te leven, niet alleen om doorheen te rijden.

Stad voor stappers en trappers

Rotterdam moet een stad zijn waar voetgangers en fietsers zich veilig en vrij kunnen bewegen. Nu zijn het nog te vaak juist deze kwetsbare verkeersdeelnemers die het slachtoffer worden van ongelukken, veroorzaakt door te hard of roekeloos autoverkeer. D66 wil dit veranderen: de straat wordt weer van de voetgangers en fietsers. Daarom maken we straten autovrij en autoluw, krijgen fietsers en voetgangers voorrang en gaat de snelheid omlaag. Zodat kinderen vanaf 8 jaar gewoon zelfstandig en zonder zorgen naar school kunnen fietsen.

Wat gaan we doen

Een autovrij centrum in 2040. Er wordt toegewerkt naar een volledig autovrij centrum van Rotterdam in 2040. In het gebied tussen de Mauritsweg, het Weena, de Goudsesingel, de Mariniersweg en de (West)blaak ontstaat door het verdwijnen van de auto ruimte voor voetgangers, fietsers, parken en terrassen. Voor hulpdiensten en leveranciers geldt een uitzondering en maken we slimme routes zodat deze snel op locatie kunnen komen. We realiseren voldoende parkeergelegenheid aan de randen van het centrum, voor bezoekers met de auto. Ook intensiveren we de OV-dienstregelingen richting het centrum.

Levendige straten autovrij. Straten waar veel horeca en winkels te vinden zijn in en om het centrum, zoals de Meent, Witte de Withstraat, Coolsingel, Hoogstraat (tussen Mariniersweg en Botersloot), Pannekoekstraat en de Raampoortstraat bij de Hofbogen, worden autovrij en ingericht als voetgangersvriendelijke straten. Ook de Nieuwe Binnenweg wordt aangepakt. Fietsers, voetgangers en de tram krijgen de ruimte. Verder richten we de straat zo in dat 30 km/u het maximale is. Daarnaast richten we de straten in de oude stadswijken in als fietsstraten.

374 **Maasboulevard autovrij in 2040.** Hierdoor ontstaat ruimte voor groen, wandel- en
 375 fietsroutes en terrassen langs een van de mooiste kades van Rotterdam. Door het
 376 autovrij maken ontstaat ruimte voor een tram. Daarnaast pakken we de plint op de
 377 Maasboulevard aan zodat er ruimte is voor horeca en cultuur.

378 **Een autoluwe Nieuwe Binnenweg.** De Nieuwe Binnenweg wordt een veilige en
 379 levendige stadsstraat, waar fietsers, voetgangers en de tram voorrang krijgen en waar
 380 maximaal 30 km/u geldt.

381 **Fietsstraat, auto te gast in oude stadswijken.** In de oude stadswijken maken we van
 382 de straten fietsstraten waarbij de auto te gast is en de fietser echt de hoofdrol krijgt.

383 **30 km/u in de hele stad de norm.** Dit vergroot de verkeersveiligheid, zorgt voor minder
 384 geluidsoverlast, en draagt bij aan een schonere lucht.

385 **Ruimte voor fietsers en voetgangers.** Ook buiten het centrum maken we ruimte voor
 386 fietsers en voetgangers, met veilige en leefbare straten zoals de Carnissensingel, het
 387 Afrikaanderplein en omliggende straten, zoals de Terbregseweg en de Molenlaan.

388 **Veilig naar school kunnen.** Op alle wegen waar scholen (po en vo) en
 389 onderwijsinstellingen (mbo, hbo en wo) aan liggen worden fietsstraten. Dat betekent dat
 390 we de straat zo inrichten dat autogebruik wordt beperkt.

391 **Meer geluidscamera's.** Met de inzet van geluidscamera's pakken we de overlast van
 392 lawaaiige voertuigen aan door ze te beboeten.

393 **Fietsen in frisse lucht.** Scooters met verbrandingsmotoren stinken en zijn slecht voor
 394 het milieu. Rotterdam komt in 2035 met een zero-emissiezone voor scooters.

395 **Auto's naar hoofdwegen.** Kinderen kunnen niet fijn en veilig spelen als automobilisten
 396 moeten zoeken naar de weg om de wijk uit te komen. Daarom ontwikkelt Rotterdam een
 397 verkeerscirculatieplan waarmee autoverkeer direct en duidelijk naar de hoofdwegen
 398 wordt geleid. We laten ons inspireren door succesvolle voorbeelden zoals de
 399 'superblocks' in Barcelona.

400 **Showverkeer er uit.** Op vrijdag- en zaterdagavond gebruiken veel mensen de stad om te
 401 laten zien in wat voor auto ze rijden. Dat is storend voor mensen op terrassen en leidt tot
 402 gevaarlijke situaties. We passen het verkeerscirculatieplan zo aan dat het moeilijker
 403 wordt om rondjes te rijden.

404 **Dubbelparkeren tegengaan.** Dubbelparkeren is voor veel mensen een doorn in het
 405 oog. Daarnaast zorgt het voor verkeersonveiligheid en worden trams regelmatig
 406 opgehouden door dubbelgeparkeerde auto's. Daarom gaan we dit fysiek ontmoedigen,

407 bijvoorbeeld door de aanleg van plantvakken en paaltjes op plekken waar dit veel
408 voorkomt.

409 **Gemeentelijke diensten via het water.** Het verkeer in de stad is vol, tegelijkertijd loopt
410 er een mooie verkeersader dwars door de stad: de Nieuwe Maas. Rotterdam onderzoekt
411 welke gemeentelijke diensten via het water gedaan kunnen worden, zoals afval, en
412 vervoer van bouw materiaal.

413 **Parkeren**

414 Parkeren vraagt veel ruimte, en die ruimte is in Rotterdam schaars. Door slimmer om te
415 gaan met de openbare ruimte ontstaat er meer plek voor wat Rotterdammers belangrijk
416 vinden: wonen, groen, spelen en elkaar ontmoeten. Zo maken we de straat
417 uitnodigender voor iedereen, terwijl de auto nog steeds een passende plek krijgt.

418 **Wat gaan we doen**

419 **Betaald parkeren.** Rotterdam groeit en de ruimte op straat is schaars. Daarom voeren
420 we betaald parkeren in de hele stad in, met heldere en uniforme regels: dezelfde tijden
421 voor elke dag van de week, ook op zondag. Dat maakt het systeem eerlijker,
422 overzichtelijker en makkelijker te handhaven.

423 **Straten leeg, parkeergarages vol.** Tegelijkertijd investeren we in wijkparkeergarages,
424 zodat bewoners en bezoekers die met de auto komen een plek dichtbij huis of
425 bestemming kunnen vinden. Voor wie van buiten de stad komt, breiden we het aantal
426 P+R-terreinen uit aan de randen van Rotterdam. Zo kan iedereen eenvoudig
427 overstappen op fiets, tram, metro of bus, en houden we de binnenstad leefbaar en
428 bereikbaar.

429 **Van commercieel naar particulier.** De gemeente koopt commerciële parkeergarages
430 in het centrum met een grote leegstand op, zodat deze kunnen dienen als
431 wijkparkeergarage voor bewoners in het centrum.

432 **Eerlijk handhaven, ook bij buitenlandse kentekens.** Iedereen die in Rotterdam de
433 regels overtreedt moet op dezelfde manier worden aangesproken, ook bestuurders met
434 een buitenlands kenteken. Daarom scherpen we het beleid rond wielklemmen aan: niet
435 pas na twee openstaande boetes, maar al na de eerste overtreding kan een wielklem
436 worden geplaatst wanneer gegevens van de kentekenhouder niet bekend zijn. Zo
437 voorkomen we dat buitenlandse overtreeders buiten beeld blijven en zorgen we voor een
438 gelijk speelveld voor iedereen in het verkeer.

439 **Van parkeren naar ontmoeten.** We verlagen parkeernormen, vooral in
440 nieuwbouwprojecten en waar mogelijk stimuleren we de bouw van nieuwe woningen

441 zonder parkeervergunning. Jaarlijks verlagen we het aantal parkeerplaatsen op straat
442 met 4 procent. In nieuwe wijken en bij het herinrichten van straten stoppen we met
443 straatparkeren, ook gaan we op zoek naar een geschikte plek voor een volledig autovrije
444 stadswijk. Daarnaast verhogen we de tarieven voor de eerste, tweede en derde
445 parkeervergunning per huishouden.

446 **Van parkeerplaats naar buurtvoorziening.** Bewoners en de wijkraad krijgen de
447 mogelijkheid om samen te besluiten parkeerplekken om te vormen naar andere functies
448 zoals groen, fietsenstallingen of speelruimte.

449 **Ruimte voor ondernemers.** Parkeren op laad- en losplaatsen is vervelend voor
450 chauffeurs, de ondernemers die op hun spullen wachten en kan leiden tot gevaarlijke
451 situaties. Daarom gaan we streng handhaven op parkeren op laad- en losplaatsen om te
452 voorkomen dat vrachtwagens naar stoepen moeten uitwijken.

453 Fietzers

454 Fietsen is snel, schoon en gezond. D66 wil dat iedereen in Rotterdam veilig en
455 comfortabel kan fietsen. We investeren in goede fietspaden, slimme verkeerslichten en
456 voldoende stallingsruimte voor allerlei soorten fietsen.

457 Wat gaan we doen

458 **Iedere Rotterdammer een fiets.** We breiden het bestaande Rotterdams Fietsplan uit
459 naar alle stadsdelen, zodat Rotterdammers in de hele stad een gratis fiets kunnen
460 aanvragen wanneer zij deze zelf niet kunnen betalen. Voor kinderen voegen we een
461 regeling toe waarmee zij hun fiets elke twee jaar kunnen inruilen voor een passend
462 nieuw model, zodat zij tijdens hun groeiperiode altijd veilig en comfortabel kunnen
463 fietsen zonder dat ouders daar extra kosten voor hoeven te maken.

464 **Kinderen vanaf acht jaar moeten veilig naar school kunnen fietsen.** Daarom gaan we
465 fietspaden zo veel mogelijk fysiek scheiden van autoverkeer. Kinderen en jongeren
466 worden actief betrokken bij verkeersveiligheidsbeleid in het basis- en voortgezet
467 onderwijs.

468 **Ruimte voor de fiets.** We zorgen voor veilige, toegankelijke en logische fiets rijbanen en
469 gaan hier stevig op handhaven. We gaan ook actief handhaven op het blokkeren van
470 fietspaden. Stoplichten worden afgesteld op fietsvriendelijke doorstroming: de groene
471 golf voor de fiets. Op de Coolsingel en de Beijerlandse laan vervangen we een van de
472 rijbanen voor een fietspad en in 2035 zijn deze straten autovrij.

473 **Voorrang voor fietsers bij werkzaamheden.** Als door werkzaamheden een deel van de
474 weg moet worden afgesloten zorgen we dat fietsers zo veel mogelijk door kunnen

475 fietsen, ook als dat ten koste gaat van de doorstroom van autoverkeer. Ook verbieden
476 we het bordje ‘fietsers afstappen’. Mocht een omleiding voor fietsers onvermijdelijk zijn,
477 maken we deze zo aantrekkelijk mogelijk middels positieve bebordingen.

478 **Experimenten met fietsstraten.** We onderzoeken of de meest populaire straten voor
479 de fiets kunnen worden omgezet naar fietsstraten, waar de auto te gast is, en niet de
480 fiets.

481 **Stop de fietsendief.** Rotterdam investeert in de preventie van fietsendiefstal door
482 voldoende bewaakte stallingsruimte, plekken om je fiets goed vast te zetten en
483 voorlichting. Ook geven we prioriteit aan de aanpak van (georganiseerde) fietsendiefstal.
484 Steeds meer mensen gebruiken hun fiets in plaats van de auto en dat draagt bij aan een
485 schone en fijne stad. Ook steeds meer mensen maken gebruik van een fiets met
486 trapondersteuning. Daarom houden we bij stallingen rekening met de brandveiligheid en
487 ruimte voor fietsen met een afwijkende vorm.

488 **Meer parkeermogelijkheden voor fietser.** We investeren in meer
489 parkeermogelijkheden voor fietsers. Zo plaatsen we meer fietsnietjes in wijken,
490 bijvoorbeeld op parkeerplaatsen voor auto's. Ook verdubbelen we de jaarlijkse
491 capaciteit voor fietstrommels van 80 naar 160 en maken we speciale fietstrommels die
492 geschikt zijn voor bakfietsen en longtails. We zorgen voor meer overdekte fietsenstalling
493 bij P+R-plekken. Zo hoeven minder auto's de stad in. Tot slot investeren we in meer
494 wijkgarages voor fietsen.

495 Voetgangers

496 De voetganger verdient volop ruimte in een stad die uitnodigt om te lopen. Rotterdam
497 moet veilig, logisch en prettig zijn voor iedereen die te voet gaat, met aandacht voor
498 toegankelijkheid en korte, handige routes.

499 Wat gaan we doen

500 **Ruimte voor de voetganger.** De stoep is er in de eerste plaats voor mensen die lopen.
501 Daarom zorgen we dat fietsen en scooters niet langer de stoep blokkeren, bijvoorbeeld
502 door fietsnietjes in parkeervakken te plaatsen. We maken lopen aantrekkelijker en
503 eenvoudiger door nieuwe doorsteekjes en kortere routes aan te leggen. Daarbij volgen
504 we de natuurlijke looproutes van Rotterdammers: olifantenpaadjes worden de basis
505 voor nieuwe stoepen en voetpaden.

506 **Veilig wandelen.** We inventariseren welke oversteekplaatsen onveilig zijn en pakken dit
507 aan. We acteren sneller op signalen van onveilige stappen als gevolg van worteldruk en
508 losliggende tegels. Daarnaast verbeteren we de toegankelijkheid van de stad door
509 invalidegestroken vrij te houden en blindegeleidetegels logisch aan te leggen. In wijken

510 met veel oudere bewoners controleren we daarnaast of de voetgangerswegen
511 rollatorvriendelijk zijn.

512 Deelmobiliteit

513 Deelmobiliteit moet voor iedereen makkelijker en aantrekkelijk worden. Zo verminderen
514 we het aantal privéauto's, die grotendeels stil staan, en houden we ruimte over voor
515 andere functies in de wijk.

516 Wat gaan we doen

517 **Deelmobiliteit faciliteren.** We stimuleren deelmobiliteit in plaats van privébezit van
518 auto's. Hiermee wordt er beter gebruik van gemaakt en kunnen mensen het
519 vervoermiddel kiezen wat het beste bij hun behoefte past. We ondersteunen zowel free-
520 floating als locatiegebonden deelmobiliteit.

521 **Verbetering van parkeerplaatsen voor deelmobiliteit.** We realiseren vaste deelauto-
522 parkeerplaatsen in wijken, zodat bewoners gemakkelijk voertuigen kunnen delen en
523 verzekerd zijn van een parkeerplek. Ook zorgen we dat al het deelvervoer in Rotterdam
524 op vast aangewezen plekken in de stad moet worden geparkeerd, en breiden we dit
525 aantal plekken aanzienlijk uit. Zo kunnen gebruikers zo dicht mogelijk bij de bestemming
526 parkeren en voorkomen we overlast. Foutgeparkeerd deelvervoer beboeten we.
527 Hierover maken we ook prestatieafspraken met de aanbieders van deelmobiliteit, zo
528 houden we de stoep vrij voor voetgangers Nieuwe wijken richten we standaard in met
529 voorzieningen die deelmobiliteit aantrekkelijk en vanzelfsprekend maken.

530 **Aanbod verbreden.** Rotterdam breidt het aanbod aan deelmobiliteit uit: deelauto's,
531 (elektrische) fietsen, bakfietsen en scooters.

532 Openbaar vervoer

533 Een sterk, toegankelijk en toekomstgericht OV-netwerk is onmisbaar voor
534 Rotterdammers. D66 wil dat alle wijken goed bereikbaar zijn, dat het OV betaalbaar blijft
535 voor wie het nodig heeft en dat het aantrekkelijker wordt om de auto te laten staan.

536 Wat gaan we doen

537 **Beschikbaar OV.** We gaan blinde vlekken in het huidige netwerk van openbaar vervoer,
538 zoals in Beverwaard, in kaart brengen en oplossen. De vervoersbehoefte wordt
539 systematisch per wijk geïnventariseerd en de toegankelijkheid wordt verbeterd.

540 **Ruimte voor de tram.** Te vaak worden trams opgehouden door ander verkeer. Daarom
541 maken we zoveel mogelijk tramlijnen vrijliggend, zodat ze sneller en betrouwbaarder
542 kunnen rijden. We investeren daarnaast in de toekomst met een ringlijn die Feyenoord,

543 Zuidplein en Marconiplein met elkaar verbindt. Ook ontwikkelen we een cirkellijn
544 rondom het centrum, waar in de toekomst ruimte is voor zelfrijdend vervoer.

545 **Ruimte voor de metro.** De metro is de ruggengraat van het Rotterdamse OV. We willen
546 dat er een nachtmetro gaat rijden op donderdag, vrijdag, zaterdag en zondag tot 03:00
547 uur. Daarnaast zetten we in op een nieuwe verbinding tussen Kralingse Zoom en
548 Zuidplein via het toekomstige NS-station Stadionpark, waarmee we een sterk stedelijk
549 knooppunt rond Feyenoord City creëren. In de toekomst trekken we deze lijn door via de
550 Maastunnel naar het Erasmus MC en Centraal Station.

551 **Prettig openbaar vervoer.** We investeren in service en onderhoud van het wagenpark
552 van de RET. We pakken kapotte en vervuilde liften op metrostations sneller aan.

553 **Nette ov-knooppunten.** We zetten ons in voor goede ov-knooppunten op centrale
554 locaties die nu soms lastig te bereiken zijn. Daarnaast moeten metrostations,
555 bijvoorbeeld bij het Marconiplein, opgefrist worden om te stimuleren dat
556 Rotterdammers op een prettige manier met het OV door de stad kunnen reizen, ook in
557 de avond.

558 **Toegankelijk OV.** We voeren een inkomensafhankelijke OV-korting in waarbij de minima
559 en hun kinderen gratis met het OV mogen, zodat juist de mensen die het het meest
560 nodig hebben betaalbaar kunnen reizen. Daarmee maken we het openbaar vervoer
561 eerlijker en toegankelijker. Deze nieuwe regeling komt in de plaats van gratis OV voor
562 kinderen tot 12 jaar en voor ouderen.

563 Rotterdam The Hague Airport

564 Vliegen is vervuילend en is een belangrijke bron van geluidsoverlast. Daarnaast neemt
565 het schaarse ruimte in, beperkt het de woningbouw en is er weinig toegevoegde waarde
566 voor de Rotterdamse economie.

567 Wat gaan we doen

568 **Stoppen vakantievluchten.** De meeste vliegbewegingen, en daarmee de grootste
569 overlast, zijn vakantievluchten, die gaan we zo snel mogelijk afbouwen. Vliegen past niet
570 bij de klimaatambities van de stad, daarom werkt Rotterdam toe naar een volledige
571 sluiting van Rotterdam The Hague Airport, ook om de luchtkwaliteit in de regio Rijnmond
572 Rotterdam, de slechtste van Nederland, te verbeteren.

573 **Reisplan.** Samen met het Rijk, omliggende gemeenten en de luchthaven ontwikkelen
574 we een transitieplan naar een nieuwe bestemming voor de luchthaven. Zo biedt het
575 vliegveld de ruimte voor innovatie, bijvoorbeeld om te experimenteren met drones,
576 autonome vliegtuigen, en biobrandstoffen. Hierbij maken gebruik van de kennis en

577 expertise van de Technische Universiteit Delft. Daarnaast biedt de vrijgekomen ruimte
578 van het vliegveld de mogelijkheid om verder te vergroenen en een extra
579 evenemententerrein te realiseren in de stad.

580 Wat vragen we van Rotterdammers

581 Het verkeer is complex. Wees geduldig en respectvol naar andere weggebruikers.
582 Probeer vaker te voet, met de fiets of het openbaar vervoer te gaan, zeker voor korte
583 afstanden, zo zorgen we er voor dat kinderen veilig en zelfstandig naar school en sport
584 kunnen fietsen. Als je gebruik maakt van een deelfiets of -scooter parkeer deze dan
585 waar het hoort. Zo houden we de stoep vrij voor voetgangers.

Een stad die werkt: Naar een slimme haven en een bruisende economie

Rotterdam is de stad van niet lullen maar poetsen. We staan bekend om onze haven en onze handel. Dat vormt al lange tijd onze identiteit. Maar we moeten ook vooruit durven kijken. We zijn een havenstad, maar de haven drijft steeds verder van ons af. We zijn een stad van ondernemers maar de lokale economie wordt schaarser en eenzijdiger. We zijn een stad van makers, maar we hebben niet genoeg ruimte voor innovatie. Door enkel te blijven hangen in het verleden missen we de boot voor de economieën van de toekomst. Daarom moeten we innoveren en keuzes durven maken om onze stad en haven ook in de toekomst nog relevant te laten zijn. Rotterdam heeft de potentie om dé bron van innovatie, groei en werkgelegenheid te zijn.

De Rotterdamse haven op koers

Rotterdam is een havenstad en daar zijn we trots op. Maar de afgelopen jaren drijven de haven en de stad steeds verder uit elkaar. Rotterdammers voelen zich minder verbonden met de haven en vinden dat verduurzaming sneller moet gaan. Wat D66 betreft moet de haven de komende jaren flink gaan verduurzamen. Dit betekent ook dat we duidelijke doelen stellen aan de haven om snel CO₂-neutraal te worden. Daarnaast moet de haven hard werken aan haar band met de Rotterdammers.

Wat gaan we doen

De haven radicaal vergroenen. De industrie in de Rotterdamse haven moet in 2040 CO₂-neutraal zijn. Dat betekent dat we de fossiele industrie via natuurlijk verloop laten verdwijnen en noodlijdende bedrijven geen steun ontvangen. De ruimte die zo vrijkomt benutten we voor nieuwe duurzame bedrijvigheid. In ogen van D66 is dit niet alleen goed voor onze klimaatdoelstellingen, maar liggen hier ook nieuwe economische kansen.

Verduurzaming voor stikstofaankpak. Gebrek aan stikstofruimte is op dit moment een belemmerende factor voor verduurzaming in de haven. Daarom steunen we een effectieve stikstof aankpak, zodat Rotterdam en de haven weer van het slot gaan. De gemeente zet zich actief in voor realistische en werkbare stikstofregels die zowel de natuur beschermen als noodzakelijke duurzame investeringen in de haven mogelijk maken.

Walstroom. De uitrol van walstroom is van groot belang, omdat schepen verantwoordelijk zijn voor ongeveer 10% van de uitstoot in Rotterdam. Er moet worden

618 gewerkt aan het sneller inzetten van elektrische sleepboten, loodsboten, watertaxi's en
619 een beleid dat schone schepen stimuleert. Ook hiervoor is het noodzakelijk dat
620 netcongestie snel wordt aangepakt.

621 **Circulaire energietransitie.** De energietransitie vraagt enorme investeringen in
622 grondstoffen en technologieën, die nu vaak lineair geproduceerd en weinig gerecycled
623 worden. Rotterdam heeft met haar zware industrie de ruimte en capaciteit om een hub
624 te worden voor circulaire productie en recycling van apparatuur voor de
625 energietransitie. Samen met het Havenbedrijf richten we een acquisitietaskforce op
626 voor bedrijven die duurzame alternatieven ontwikkelen. Tegelijk blijven we investeren in
627 het Smart Energy System-programma en het Energietransitiefonds Rotterdam, en
628 nemen we het voortouw in de publiek-private samenwerking 'Futureproof Energy Port'
629 om de Rotterdamse haven koploper in hernieuwbare energie te maken.

630 **Uitbreiding onder voorwaarden.** Ruimte in de haven is schaars en het is een uitdaging
631 een terrein te vinden voor de energietransitie en circulaire economie. Wij zijn
632 voorstander van het uitbreiden van de haven door de aanleg van de Derde Maasvlakte.
633 Deze ruimte moet gebruikt worden voor de circulaire economie en voor duurzame
634 energie. Ook is een uitgebreide natuurcompensatie een harde eis.

635 **Verduurzamen voor kernenergie.** De Rijksoverheid kijkt naar de Maasvlakte voor de
636 bouw van een nieuwe kerncentrale. Wij zijn voorstander van de bouw van een
637 kerncentrale, omdat het bijdraagt aan een CO₂-vrije energievoorziening. Dit mag niet ten
638 koste gaan van de verduurzaming van de haven door de ruimte die een kerncentrale
639 inneemt. Ook moeten omwonenden vroeg en gelijkwaardig betrokken worden bij de
640 besluitvorming.

641 **Opleidingen gericht op de haven.** Voor de duurzame ontwikkeling is personeel nodig.
642 Dit begint bij een goede aansluiting van het onderwijs op de bedrijven in de haven. De
643 gemeente en het Havenbedrijf sluiten daarom een convenant met Rotterdamse
644 onderwijsinstellingen, om afspraken te maken over het aansluiten van opleidingen bij de
645 praktijk in de haven en om bijvoorbeeld meer stageplekken te realiseren.

646 **Betere bereikbaarheid van de haven.** Een toekomstbestendige haven is voor iedereen
647 goed bereikbaar. Dat is nu niet het geval. De gemeente zet zich daarom actief in voor
648 betere OV-verbindingen naar de haven. Samen met bedrijven in de haven werken we
649 een strategie uit voor bereikbaarheid van de Botlek, Europoort en de Maasvlakte,
650 bijvoorbeeld met een directe, snelle buslijn tussen Zuidplein en de haven, en fietshubs.
651 Voor het verbeteren van de mobiliteit en bereikbaarheid haken we in op initiatieven die
652 nu al door individuele bedrijven worden gebruikt, zoals gezamenlijke busjes en
653 deelscooters. Ook doen we onderzoek naar het verlengen van de metro naar Rozenburg.

654 Verdienvermogen van de toekomst

655 Een stevige visie voor de toekomstige economieën van Rotterdam is hard nodig. Iets
656 waar we niet in 4 jaar, maar in de komende 40 jaar naartoe werken. We willen een stad
657 zijn waar ondernemers floreren, innovatie de standaard is, met bruisende kerngebieden
658 door de hele stad en een haven die wereldwijd bekendstaat als koploper in duurzame en
659 slimme logistiek en bedrijvigheid. Daarnaast willen we koploper worden in
660 klimaatadaptatie en toekomstbestendige stedenbouw.

661 Wat gaan we doen

662 **Een duidelijk Rotterdams verhaal.** We brengen focus aan op de sectoren waarin
663 Rotterdam wil uitblinken, namelijk kunstmatige intelligentie (AI), medtech en
664 gezondheid, en de haven van de toekomst. Daarnaast zetten we ons in voor de
665 ontwikkeling van een Rotterdamse AI zone. We verbinden bestaande initiatieven en
666 werken aan één gezamenlijke strategie. Zo zetten we Rotterdam op de kaart. We doen
667 waar we goed in zijn en laten zien hoe we dat kunnen versterken.

668 **Rotterdamse AI-zone.** Rotterdam heeft wat nodig is om een voortrekkersrol te vervullen
669 op het gebied van kunstmatige intelligentie (AI): een haven van wereldklasse, goede
670 kennisinstellingen en een uitstekende internetinfrastructuur. Daarom bouwen wij voort
671 op het initiatief voor een Rotterdamse AI-zone, waarin ondernemers en onderzoekers,
672 op een fysieke locatie met de juiste soft- en hardware, kunnen samenwerken aan
673 innovatieve toepassingen van AI. Daarnaast draagt de gemeente bij door
674 handelsmissies te organiseren, juridische en financiële ondersteuning te bieden, en zelf
675 de eerste klant te zijn voor veelbelovende, lokale innovaties.

676 **Actie tegen netcongestie versterken.** Netcongestie mag de groei en verduurzaming
677 van Rotterdam niet afremmen. Daarom sluit de gemeente zich aan bij het Bestuurlijk
678 Akkoord Netcongestie en werken we samen met netbeheerders, Rijk en andere partners
679 aan concrete oplossingen. We zetten in op slimme laadpleinen, buurtbatterijen,
680 vraagsturing en lokale energieopslag, met snelle vergunningen en ruimte voor pilots.
681 Daarbij benutten we waar mogelijk het OV-net van de RET als energiebuffer en
682 onderzoeken we samen met ProRail de inzet van infrastructuur langs de Betuweroute en
683 HSL voor netcapaciteit. Zo combineren we bewezen innovaties met Rotterdams
684 maatwerk en maken we ruimte voor bedrijven en inwoners die willen verduurzamen.
685 Rotterdam moet voorop lopen in de aanpak van netcongestie.

686 **Innovatiehubs met M4H als centrum van innovatie.** Het M4H-gebied wordt een van de
687 centra van Rotterdamse innovatie: hier komen onderwijs, bedrijven en

688 ondernemerschap samen. Bereikbaarheid en levendigheid staan hierin centraal om dit
689 tot een succes te brengen. Verder bouwen we aan de toekomstige hubs rond de nieuwe
690 stations Van Nelle en Stadionpark met ieder hun eigen karakter.

691 **Samenwerken aan de oplossingen van morgen.** Veel oplossingen voor de uitdagingen
692 waar de komende jaren voor staan - klimaatverandering, duurzaam bouwen en een
693 toekomstbestendige economie, liggen in grote steden. Rotterdam wordt koploper op het
694 gebied van toekomstbestendige stedenbouw. Daarom realiseren we een innovatiehub
695 waar ambitieuze professionals met getalenteerde onderzoekers en studenten
696 samenwerken aan de uitdagingen van de komende jaren, ambities worden gerealiseerd
697 en het vele talent in onze stad wordt benut!

698 **Steun de bedrijven van de toekomst.** Een nieuw bedrijf starten vergt lef, tijd en ruimte
699 om te experimenteren. Broedplaatsen en innovatiehubs zoals de Hillevliet, Katoen en
700 RDM op Heijplaat zijn daarbij onmisbaar. Hier krijgen startende ondernemers de kans
701 om te groeien, samen te werken en iets nieuws op te bouwen. D66 wil dat de gemeente
702 deze plekken actief ondersteunt. Dat betekent: een voorspelbare en constructieve
703 houding, en waar mogelijk langere contracten voor de panden waarin deze
704 broedplaatsen zich bevinden. Ondernemers hebben zekerheid nodig om te kunnen
705 investeren in hun bedrijf, maar ook in de wijk. Want broedplaatsen brengen energie,
706 kansen en verbinding. Niet alleen voor ondernemers, maar voor de hele buurt.

707 **Voorkom criminele activiteiten.** Tegelijkertijd kijken we kritisch naar gevestigde
708 bedrijven. Spaanse Polder biedt veel ruimte voor ondernemers, maar trekt ook bedrijven
709 waar Rotterdam niet op zit te wachten. We gaan hier strenger handhaven op criminele
710 activiteiten. Daarnaast gaat er een preventieve werking uit van een permanente
711 aanwezigheid van gemeente en politie. Door hier een ondernemersloket te vestigen
712 slaan we twee vliegen in één klap.

713 Een sterke lokale economie

714 Dat Rotterdam bekendstaat als stad van handel en ondernemen, hoeft je ons geen twee
715 keer te vertellen. We willen dat ondernemers vanuit alle markten in onze gemeente ruim
716 baan krijgen om te kunnen doen wat zij het beste doen. Talenten ontwikkelen, kansen
717 zien, deze benutten en heel simpel: ondernemen.

718 Met de haven en de universiteiten van Rotterdam en Delft om de hoek zijn we een
719 gewilde stad. Dit moeten we vasthouden en benutten om bedrijven en ondernemers uit
720 te nodigen om bij te dragen aan onze duurzame ambities. Een bruisende lokale
721 economie geeft nu en in de toekomst voldoende werkgelegenheid en biedt kansen aan

722 alle inwoners van Rotterdam. Want Rotterdam is maar dan alleen de poort van Europa.
723 Het is een bruisende stad vol met talent, handen uit de mouwen, en gelijke kansen die
724 voor het oprapen liggen.

725 Wat gaan we doen

726 **Meer ruimte voor ondernemers.** We verbeteren het lokale vestigingsklimaat door
727 voorrang te geven aan Rotterdamse maakbedrijven, start-ups, scale-ups, en
728 techbedrijven. We stellen die ruimtes beschikbaar aan mkb maakbedrijven, (tech)start-
729 ups, scale-ups en andere bedrijven die gelinkt zijn aan samenwerkingen met TU Delft,
730 Leiden, Erasmus Universiteit, HBO- en MBO-instellingen en natuurlijk de Rotterdamse
731 haven.

732 **De basis op orde voor ondernemers.** We zorgen voor locaties en ruimte met
733 consequente stroomvoorziening en geven ondernemers en bedrijven op gezette locaties
734 prioriteit voor het ontvangen van stroom. We zetten alles op alles om netcongestie aan
735 te pakken, waar mogelijk te voorkomen, en de lasten hiervan zoveel mogelijk te
736 beperken. Daarnaast moet het Ondernemersbalie beter gepositioneerd worden als de
737 vraagbaak voor ondernemers en werkgevers. De regeldruk moet omlaag en de
738 dienstverlening omhoog. Gebruiksvriendelijkheid en duidelijkheid van regelingen en
739 loketten voor ondernemers staat voorop.

740 **Slim omgaan met leegstand van winkels en bedrijfsruimtes.** Leegstaande winkels en
741 bedrijfsruimtes zijn een gemiste kans. Daarom starten we een actieplan om het voor
742 ondernemers makkelijker te maken om tijdelijke invulling te geven aan leegstaande
743 ruimtes, bijvoorbeeld met pop-up winkels of horecagelegenheden. Zo brengen we leven
744 terug op plekken die anders langdurig ongebruikt blijven. We ontwikkelen een
745 leegstandsregister waarin we de leegstaande winkels en bedrijfsruimtes registreren,
746 inclusief de ruimtelijke functies die er mogelijk zijn.

747 **Circulair MKB netwerk.** Om de ketens korter te maken in elke sector moeten
748 Rotterdamse bedrijven elkaar vinden, en niet overstemd worden door de multinationals.
749 Bedrijven, maar ook werkgevers en werknemers uit de regio moeten elkaar beter kunnen
750 vinden. Daarom moet de gemeente bestaande netwerken ondersteunen en uitbreiden.
751

752 **Rotterdam krijgt een ondernemersmakelaar.** De ondernemersmakelaar heeft als taak
753 om Rotterdamse ondernemers te ondersteunen bij het vestigen op de perfecte plek
754 binnen de gemeente. Dit gebeurt in samenwerking met de huidige Ondernemersbalie.
755 De ondernemersmakelaar is bereikbaar, zichtbaar en handelt snel. Zij werkt door
756 vraag/aanbod matching en in samenwerking met wijkraden en omgevingsmanagers. De

757 ondernemersmakelaar heeft een overzicht van huisvestingsmogelijkheden in de
758 gemeente en kan daarom snel een goede match vinden voor de behoefte van elke
759 ondernemer.

760 **Imago versterken van kansrijke winkelstraten en bestaande kernen.** Kenmerkende
761 winkelstraten en wijken hebben in Rotterdam een sterke gebiedsidentiteit. Sommige
762 straten en favoriete plekken kunnen wel een opfrisbeurt gebruiken. Denk aan de
763 Kruiskade, de Crooswijkseweg, en rondom het Zuidplein. Dit moeten weer fijne, sociale,
764 veilige verblijfsplekken worden.

765 **Herstel stadsgezicht.** We willen investeren in herstel van het stadsgezicht en
766 verloederde straten, slechte stoepen en de vergroening van de binnenstad en kernen.
767 We kijken kritisch naar de invulling van de plinten zodat deze bijdragen aan sociale
768 cohesie, levendigheid en veiligheid.

769 **Lokale initiatieven.** We brengen de behoefte van buurten en wijken in kaart en
770 stimuleren eigen initiatieven. Hiermee kunnen we kleine initiatieven, maar ook grote
771 nieuwe projecten, vanuit de wijk laten plaatsvinden. Ook herintroduceren we de
772 jaarlijkse Rotterdamse Straatprijs.

773 **Behoudt de levendigheid van broedplaatsen.** Veel startende ondernemers beginnen
774 op plekken waar later gebiedsontwikkeling gepland staat. D66 wil voorkomen dat deze
775 waardevolle initiatieven verdwijnen zodra de eerste heipaal de grond in gaat. We geven
776 daarom ruimte aan nieuwe vormen van gebiedsontwikkeling, zoals gebiedscoöperatie
777 Keilekwartier. Daarin faciliteert Rotterdam ten minste 10 broedplaatsen in verschillende
778 delen van de stad: plekken waar werkgelegenheid, kennisdeling en innovatieve
779 oplossingen voor sociale uitdagingen samenkomen, vanuit de kracht van bewoners,
780 met minimale regeldruk. Daarbij kijken we ook naar de buitenkant: we gaan de verdozing
781 van het landschap tegen en verdichten we bestaande gebieden zodat we slimmer
782 omgaan met de schaarse ruimte.

783 **Ruimte voor makers en cultuur.** We geven culturele ontwikkeling in opkomende
784 gebieden de ruimte en passen regelgeving flexibel toe om horeca, creatieve
785 broedplaatsen en lokale initiatieven mogelijk te maken. Zo zorgen we dat de pioniers die
786 een buurt tot leven brengen ook een stem hebben in de toekomst ervan. Makers krijgen
787 de kans hun passie en inspiratie door te geven aan de volgende generatie
788 Rotterdammers. Op die manier blijft de stad ondernemend, verrassend en met haar
789 kenmerkende rauwe randje: voor Rotterdammers, door Rotterdammers.

790 **Rotterdams inkopen door de gemeente.** De gemeente Rotterdam heeft prachtige
791 producten van eigen bodem, dus we kopen gewoon lokaal. Geen gedoe met spullen van

792 ver, of nog erger Amsterdam, maar eerlijke waar van eigen bodem. Dat is pas duurzaam,
793 en 100% Rotterdams.

794 **Aanpak malafide uitzendbureau's.** Wij willen dat arbeidsmigranten in Rotterdam
795 fatsoenlijk wonen en beschermd worden tegen uitbuiting. Met de komst van de wet voor
796 aanpak misstanden bij uitzendbureaus en andere uitleners, is het verboden om zaken te
797 doen met uitzendbureaus zonder toelating. Daar bouwen wij lokaal op voort: we werken
798 actief samen met de Toelatende Instantie, stellen stevige woning-eisen en voeren
799 gerichte handhaving uit.

800 Wat vragen we van Rotterdammers

801 Je moet een ondernemer niet vertellen wat er moet gebeuren, dat bepaalt ie zelf wel.
802 Het is wel aan de ondernemer om de kansen die worden gegeven te benutten, en daarbij
803 assertiviteit en ambitie te tonen. We verwachten ook goed werkgeverschap van onze
804 ondernemers en de bereidheid om een stap extra te zetten voor de gemeente en haar
805 bewoners.

806 Oplossingen voor grote uitdagingen zoals mobiliteit en netcongestie komen niet
807 zomaar, dus vragen we in de tussentijd ondernemers om met creativiteit en flexibiliteit
808 om ook zelf met tijdelijke oplossingen te komen. Ga de samenwerking met elkaar aan en
809 met ons, voor een bruisend en kloppend economisch hart in de stad Rotterdam.

810 Doe mee en maak Rotterdam!

811 Nu investeren voor een groener Rotterdam

812 Duurzaamheid maakt Rotterdam eerlijker, gezonder en toekomstbestendig. Elke
813 verduurzaming draagt bij aan een fijnere stad. Goed geïsoleerde woningen zorgen voor
814 lagere energierekeningen. In groene, koele straten is het prettig spelen voor kinderen.
815 Het zorgt voor schonere lucht, veiliger water, minder hittestress, en ruimte voor natuur,
816 midden in de stad. In een stad die ook in de circulaire toekomst een bruisende
817 economie, industrie, en haven heeft. In 2030 heeft Rotterdam haar CO₂-uitstoot met 55
818 procent verminderd. De investeringen die we doen gaan in de toekomst zichzelf
819 terugbetalen. En veel van de maatregelen hebben meerdere positieve effecten, ook op
820 de luchtkwaliteit en biodiversiteit. Wij werken aan duurzaamheid, zodat duurzaamheid
821 werkt voor de Rotterdammer.

822 Betaalbaar verduurzamen

823 Geen Rotterdammer moet last hebben van een hoge energierekening, wanneer
824 verduurzamen en isoleren goed is voor de portemonnee, het leefcomfort, en het
825 klimaat. Er is al grootschalig geïnvesteerd in isolatiemaatregelen voor huiseigenaren en
826 programma's om energiearmoede te bestrijden. Momenteel komen de meeste
827 subsidies echter vooral bij woningeigenaren die isolatiemaatregelen zelf kunnen
828 betalen en deze al willen uitvoeren. Tegelijkertijd blijft een comfortabel en goed
829 geïsoleerd huis voor veel mensen een onbetaalbare luxe, en kunnen kleine VvE's nog
830 steeds niet aan de slag met isolatiemaatregelen. Bovendien wachten veel bewoners op
831 duidelijkheid over de aanleg van een warmtenet in hun wijk.

832 D66 Rotterdam streeft naar maximaal investeren in isoleren en verduurzamen, juist voor
833 de mensen die dit het hardst nodig hebben en waar het grootste effect kan worden
834 bereikt. Daarnaast wordt de steun uitgebreid aan kleine VvE's en stellen we strengere
835 eisen aan de sociale woningbouw. Zo besparen we niet alleen euro's en CO₂-uitstoot,
836 maar bereiden we ons ook voor op nieuwe verwarmingsmethoden, extremer weer, en de
837 hogere energievraag.

838 In het kader van de energietransitie komen er veel Europese en landelijke gelden vrij. We
839 lobbyen stevig om extra geld in Den Haag en Brussel. Dat is logisch gezien de grote
840 kansen die Rotterdam biedt op het vlak van verduurzaming.

841 Wat gaan we doen

842 **Energiearmoede bestrijden.** We blijven energiearmoede bestrijden. Omdat deze
843 doelgroep de hoogste prioriteit krijgt, maken we hiervoor geld vrij. Tot en met 2027 is

844 hiervoor financiering beschikbaar vanuit de Rijksoverheid, indien dit niet gecontinueerd
845 wordt, vult Rotterdam dit geld aan gedurende de rest van de collegeperiode.

846 **Waterzijdig inregelen.** Radiatoren kunnen vaak vele malen efficiënter verwarmen door
847 waterzijdig inregelen toe te passen. Per euro is dit een van de meest efficiënte
848 maatregelen om minder gas te gebruiken en minder CO₂ uit te stoten. Daarom gaan we
849 door met het subsidiëren van waterzijdig inregelen, specifiek voor de groep die het
850 grootste risico loopt op energiearmoede.

851 **Sociale woningbouw naar energielabel C.** Momenteel is de eis dat sociale
852 woningbouw vóór 2028 energielabel D moet hebben. Wij gaan deze ambitie vergroten:
853 daarom moet de sociale woningbouw zich richten op een energielabel C. Hiervoor stelt
854 de gemeente extra informatievoorziening en middelen beschikbaar. Daarmee daalt de
855 energierekening en stijgt het woongenot van de Rotterdammers.

856 **Effectief isoleren.** We zetten breed in op isoleren. De beschikbare subsidies worden
857 ingezet om voor woningen in het lagere segment financiële drempels weg te nemen. In
858 het hoog- en middensegment is de financiële drempel lager, daarom richten we ons
859 vooral via informatie op deze doelgroep.

860 **Investeren in samenwerkingsverbanden en ze ondersteunen.** In Rotterdam zijn er
861 talloze organisaties die willen verduurzamen, zoals VvE010, energiecoöperaties,
862 warmtecoöperaties en energieloketten. Omdat deze partijen vaak te klein zijn om de
863 verduurzaming alleen aan te pakken, krijgen zij extra ondersteuning in de vorm van
864 kennis en financiële middelen. Deze samenwerkingsverbanden vormen daarmee een
865 cruciale schakel in de verduurzaming van de stad.

866 **Warmtenetten realiseren.** Warmtenetten zijn essentieel voor een duurzame
867 energievoorziening in Rotterdam. We vergroten de ambities voor warmtenetten
868 vergroten door in meer wijken te investeren en op geschikte plekken versneld aan te
869 leggen. Hierbij sluiten we aan op de bestaande warmtestrategie en de huidige ‘wanneer-
870 kaart’, met het oog op de geplande update in 2026. Door publiek geld te gebruiken,
871 zorgen we dat de kosten voor bewoners beheersbaar blijven en dat zoveel mogelijk
872 Rotterdammers profiteren van duurzame warmte..

873 Rotterdams Groen

874 Om bestand te zijn tegen hitte, droogte en wateroverlast, moet er meer groen komen in
875 Rotterdam. Bovendien draagt meer groen ook bij aan het mentale welzijn van de
876 Rotterdammer, een schonere lucht, en de biodiversiteit in de stad. Door gebruik te
877 maken van onze brede straten, singels en lanen, is er nog veel meer groen te realiseren.
878 daarnaast heeft elk stuk groen toegevoegde waarde, of het op de gevel zit, op het dak

879 ligt, of een klein plantsoen voor de deur is. Daarom gaan we bestaand groen
880 beschermen, de realisatie van nieuw groen bij het (ver)bouwen van wijken en
881 gemeentelijke panden standaardiseren, en de Rotterdammer eigenaarschap geven over
882 het groen in hun buurt.

883 Wat gaan we doen

884 **120 hectare groen toevoegen.** In Rotterdam is de afgelopen jaren veel groen
885 gerealiseerd, al bijna 40 hectare! Echter dit is niet genoeg Rotterdam moet doorpakken
886 en daarbij meer aandacht hebben voor de kwaliteit van de natuur. Daarom voegen we
887 de komende periode 120 hectare groen toe. Wij willen natuur die bijdraagt aan
888 biodiversiteit, een gezonde bodem en slimme bufferzones tussen drukke wegen en
889 rustige plekken waar natuur de ruimte krijgt. Zo bouwen we aan een groener, gezonder
890 en leefbaarder Rotterdam voor iedereen.

891 **Singels terug.** Rotterdam heeft al enkele prachtige singels, maar we willen er meer
892 realiseren. In andere steden is te zien hoe positief dit het leefklimaat kan beïnvloeden.
893 Op basis van eerder onderzoek pakken we door en realiseren we tot 2030 drie nieuwe
894 singels. Daarbij komt niet alleen het water terug, maar creëren we ook aantrekkelijke
895 oevers en kades waar Rotterdammers kunnen recreëren en genieten van de stad.

896 **De groene Rotterdammer.** In Rotterdam zijn steeds meer groenblauwe speelpleinen bij
897 basisscholen. Hier wordt water opgevangen, hitte bestreden, en kinderen leren spelen
898 in de natuur. De komende jaren gaan we dit verder uitbreiden door de subsidie hiervoor
899 verder uit te breiden. We streven naar alleen nog maar groenblauwe schoolpleinen in
900 2040.

901 **Radicale vergroening.** Er moet niet alleen genoeg groen zijn, maar het moet ook goed
902 verdeeld zijn over de stad en de wijken. Elke straat moet meer bomen hebben dan
903 parkeerplaatsen. Dit is goed voor de luchtkwaliteit en biodiversiteit, maar gaat ook
904 hittestress tegen. Door klimaatverandering zijn er steeds meer warme dagen, waarbij de
905 versteende stad veel harder opwarmt en langzamer afkoelt dan het groen buiten de
906 stad. Een groene stad is een fijnere stad om te leven. We verankeren groen steviger in al
907 onze (her)ontwikkelingsplannen door aan te sluiten bij de systematiek uit de landelijke
908 'Handreiking Groen in en om de stad'.

909 **Nieuw Rotterdams bos.** Aan de Noordrand van Rotterdam gaan we groen – Bergse Bos,
910 Vlinderstrik, Schieveense Polder, Wilgenplatsoen, en Overschie – met elkaar verbinden.
911 Daarbij leggen we een broekbos aan in de Schieveense polder: dit is een typisch
912 Europees bos dat goed bestand is tegen water en steeds minder voorkomt. Met
913 omliggende gemeenten vormen we een gezamenlijke visie over de wijze waarop het

914 groen rondom de stad beschermd blijft en niet ten koste gaat van woningbouw, kassen
915 of bedrijventerreinen.

916 Daarnaast gaan we alle stadsprojecten afmaken, ook Mandelapark op Zuid en
917 vergroening Westblaak en voegen we nieuw groen toe. Het grasveld naast het
918 Afrikaanderplein wordt een volwaardig park.

919 Daarnaast stimuleren we het vervangen van kunstgras in tuinen door natuurlijk groen.
920 Want kunstgras wordt niet alleen heel heet in de zon, maar leidt ook tot microplastic in
921 het milieu.

922 **Minder kunstlicht.** Kunstmatig stadslicht wordt zo veel mogelijk beperkt, omdat het
923 dieren in de war brengt bij het vinden van voedsel, hun weg en hun natuurlijke ritme. Het
924 terugdringen van lichtvervuiling draagt bij aan een gezonde stedelijke natuur én een
925 duurzame stad. Veiligheid is daarbij altijd een randvoorwaarde: op plekken waar
926 kwetsbare groepen zich onveilig voelen, zorgen we voor slim en zorgvuldig geplaatst
927 licht.

928 **Betere biodiversiteit.** Rotterdam bungelt onderaan op het gebied van ecologisch
929 kapitaal. Daarom gaan we dat de komende jaren verbeteren, zodat we in 2030 tot de
930 meest biodiverse gemeenten van Nederland behoren. Dit doen we door ecologische
931 verbindingen te realiseren of biotopen voor broedvogels te creëren. We gaan ook samen
932 met Rotterdammers en de wijkraden nadenken over het bevorderen van de
933 biodiversiteit in hun eigen wijk, bijvoorbeeld met vleermuiskasten, egelhuisjes en
934 insectenhôtels.

935 **Bescherming van natuur in volkstuinen.** Volkstuinen spelen een belangrijke rol op het
936 gebied van biodiversiteit en koelte in de stad. Echter staan volkstuinverenigingen vaak
937 op gemeentelijke grond met een tijdelijk contract. Bovendien kunnen er maar een
938 beperkte hoeveelheid mensen van een volkstuin genieten. Daarnaast lopen volkstuinen
939 het risico om bij afloop van het contract opgeheven te worden om plaats te maken voor
940 nieuwbouw. Daarom pleiten wij ervoor om de groene functie van de volkstuinen te
941 borgen. Volkstuinen mogen alleen opgeheven worden mits de gebiedsontwikkeling
942 ervoor zorgt dat er evenveel oppervlakte kwalitatief groen terugkomt in de wijk, en dat
943 deze natuur voor iedereen toegankelijk is.

944 **Laat de natuur vaker los.** Om biodiversiteit meer kans te geven moet er soms juist
945 minder gewerkt worden, waardoor de natuur zelf zijn gang kan gaan. Daarom verhogen
946 we de ambities in de nieuwe uitvoeringsagenda Biodiversiteit. Daarnaast pleiten wij
947 ervoor om meer plekken aan te wijzen waar er minder gesnoeid wordt. Dit bespaart ook

948 nog eens geld op natuurbeheer. In Rotterdam houden we rekening met mens en natuur,
949 zodat ook in het stedelijke groen soorten zoals de kleine karekiet weer kunnen zingen.

950 **Groen de norm.** Steen overheerst het Rotterdamse straatbeeld en daar willen we
951 verandering in aanbrengen. Bij nieuwe herinrichtingsplannen speelt groen een
952 belangrijke rol. Bomen, gevelbegroeiing, perkjes en daktuinen spelen een centrale rol bij
953 nieuwbouw. De laatste tegelrij laten we altijd vrij, zodat bewoners daar een geveltuintje
954 kunnen aanleggen. Bij nieuwbouw gaat een verplichting gelden het dak in te zetten voor
955 minimaal 2 van de functies 'groen', 'water' en 'energie' en VvE's worden gestimuleerd
956 hetzelfde te doen.

957 Schone lucht en veilig water

958 De regio Rotterdam heeft de meest vervuilde lucht van Nederland, dit leidt onder meer
959 tot chronische luchtwegproblematiek bij kinderen en een lagere levensverwachting bij
960 volwassenen. Daarnaast is Rotterdam een echte waterstad, maar is veel van dit water
961 niet geschikt om in te zwemmen. Wij werken aan een stad waar iedereen wel een
962 openbare zwemplek in de buurt heeft, en waar de luchtkwaliteit aanzienlijk is verbeterd.
963 De komende jaren gaan we ons inzetten om de lucht én het water schoner te maken,
964 zodat iedereen kan genieten van schone lucht en veilig water om buiten te recreëren, te
965 leven, en te spelen.

966 Wat gaan we doen

967 **Rotterdam, waterstad.** Rotterdam is gebouwd op water. De Rotte, de Maas, de Schie,
968 de Kralingse Plas en de Bergse Plassen maken onze stad uniek. D66 wil dat
969 Rotterdammers dit water beter kunnen beleven. Dat betekent meer ruimte om te varen,
970 zwemmen, sporten en ontspannen. Kades en oevers richten we aantrekkelijker in, met
971 plek om te wandelen, te flaneren en te genieten. We zetten in op schoner en
972 toegankelijker water, zodat natuur, recreatie en stad elkaar versterken. Zo wordt water
973 niet alleen iets waar je langs fietst, maar een levendig hart van de stad.

974 **Zwemwater voor iedereen.** Er moeten meer plekken aangewezen worden als openbare
975 zwemplekken, zoals in de Rijnhaven. Denk bijvoorbeeld aan de Maas kantine en
976 natuurlijk aan de naamgever van onze stad, de Rotte. Hiervoor moet de waterkwaliteit
977 beter bewaakt worden, scheidslijnen uitgezet tussen vaar- en zwemwater, en moeten er
978 meer natuurinclusieve oevers gerealiseerd worden.

979 **De Maas als rechtspersoon.** De meeste vervuiling van de oceaan komt vanuit de
980 rivieren, daarom is het schoonhouden van de rivieren direct ook belangrijk voor onze zee
981 en de oceaan. Bovendien is de Maas van recreatief, cultureel en economisch belang
982 voor onze stad. Wij sluiten ons aan bij het initiatief om de Maas te beschermen door het

983 de status van rechtspersoon te geven. Waar een groep menselijke voogden, het woord
984 voor de Maas voeren om haar belangen te vertegenwoordigen.

985 **Duurzaam cruisebeleid.** Het gebruiken van walstroom door cruiseschepen is een
986 belangrijke stap om de uitstoot terug te dringen. Maar dit is slechts een eerste stap,
987 want uitstoot van de schepen heeft nog steeds grote impact op de luchtkwaliteit in
988 Rotterdam. Deze impact moet regelmatig geëvalueerd worden en de milieueisen
989 worden elke vijf jaar aangescherpt. De inzet van elektrische slepers moet zo snel
990 mogelijk met een pilot gestart worden, daarmee bevorderen we de schone lucht voor
991 bewoners langs de route. Daarnaast beperken we het aantal aanmeerplaatsen.

992 **Enkel elektrische binnenvaart cruiseschepen.** In een stad waarin bedrijfswagens
993 elektrisch moeten zijn in 2030, past het niet om vervuilende cruiseschepen meerdere
994 keren per week het centrum van de stad binnen te laten varen. Bovendien heeft de
995 scheepvaart historische, economische en culturele betekenis voor de stad. Daarom
996 ontwikkelen we samen met de sector een toekomst voor cruiseschepen die aansluit bij
997 de ambitie om de luchtkwaliteit in Rotterdam te verbeteren. Wij eisen dat
998 cruiseschepen daarom elektrische binnenvaart in 2030 realiseren, of dat nou met eigen
999 kracht, of stuw- en sleepboten is. Schepen die dit niet kunnen, moeten kunnen
1000 aanmeren bij Hoek van Holland haven, en passagiers kunnen hier de metro naar de stad
1001 pakken.

1002 **Wateroverlast bestrijden door meer wateropvang.** Geen enkele Rotterdammer zit te
1003 wachten op een overspoelde wc door wateroverlast. Overtollig regenwater moet beter
1004 opgevangen worden, zodat het kan worden hergebruikt in tijden van droogte. Met de
1005 hoge mate van bestrating wordt water nu niet goed geleid in de stad. Er moet meer plek
1006 zijn waar water de grond in kan trekken, dit is ook nog eens goed tegen langere droogtes,
1007 en voorkomt drijvende drollen in je badkamer. Daarnaast stimuleren we het plaatsen
1008 van regentonnen door Rotterdammers.

1009 Als bestrating op parkeerplekken wordt vervangen is dit standaard door groen- en
1010 waterdoorlatende bestrating. Daarnaast maken we meer voetpaden onverhard. Dit is
1011 niet alleen goed om regenwater door te laten, maar gaat ook hittestress tegen.

1012 **Uitbreiding zero-emissie zone.** De zero-emissiezone heeft een grote positieve impact
1013 op de luchtkwaliteit van de stad, daarom moet deze zo veel mogelijk worden uitgebreid.

1014 **Verantwoord stoken.** Fijnstof door houtstook kan, vooral op windstille dagen, de
1015 luchtkwaliteit in de stad ernstig aantasten. Daarom stellen we strengere en duidelijkere
1016 regels op. Concreet nemen we in de APV op dat houtstook verboden is wanneer de
1017 Stookwijzer code rood aangeeft. Daarnaast stellen we onderhoudseisen voor bestaande

1018 houtkachels, zodat deze veiliger en schoner branden. Op deze manier beschermen we
1019 de gezondheid van Rotterdammers en verbeteren we de luchtkwaliteit in de stad.

1020 Circulaire economie

1021 Rotterdam wordt circulair, zodat we niet langer afhankelijk zijn van onbetrouwbare
1022 regimes elders in de wereld. Het is tijd om de ketens te verkorten zodat Rotterdamse
1023 bedrijven elkaar vinden en stimuleren. De gemeente speelt hierin een rol door een stip
1024 op de horizon te zetten en bedrijven de juiste richting te geven door koplopers te
1025 stimuleren en lokale ondernemers met elkaar in contact brengen. De komende jaren
1026 kan de Rotterdamse circulaire economie volwassen worden en opschalen. Zo blijft
1027 Rotterdam economisch toekomstbestendig en strategisch autonoom, zonder te
1028 betuttelen.

1029 Wat gaan we doen

1030 **Het Nieuwe Nassen.** Ook het voedselsysteem moet een transitie maken richting een
1031 circulaire keten. De Regio Rotterdam is rijk aan initiatieven die de voedseltransitie op de
1032 kaart willen zetten en volop innoveren om de boel op gang te krijgen, waaronder het
1033 Nieuwe Nassen. De gemeente stimuleert deze rauwdouwers en brengt producenten,
1034 collectieven en afnemers met elkaar in verbinding. Daarnaast geeft Rotterdam het
1035 goede voorbeeld, door op gemeentelijke evenementen bijvoorbeeld enkel
1036 natuurinclusieve producten uit de regio te serveren.

1037 **Beter reclamebeleid.** De gemeente bepaalt waar reclame voor wordt gemaakt. De
1038 komende jaren bouwen we niet-duurzame reclameuitingen af. Fossiele reclames
1039 hebben in 2030 geen plek meer in Rotterdam, en ook reclames voor eten dat schadelijk
1040 is voor mens en planeet, zoals fastfood en overmatige vleesconsumptie worden
1041 afgebouwd en hebben in 2030 geen plek meer in Rotterdam.

1042 **Blijdorp als natuureducatie punt.** Diergaarde Blijdorp ontwikkelt zich van een
1043 traditionele dierentuin naar een centrum voor natuurbeschoud en natuureducatie.
1044 Blijdorp wordt een plek waar kinderen leren over de natuurlijke leefomgeving van dieren
1045 en inzicht krijgen in de uitdagingen die natuur en klimaatverandering met zich
1046 meebrengen. Zo ontdekken ze wat nodig is om natuur te behouden en dieren te
1047 beschermen. Elke Rotterdamse basisschoolleerling moet minimaal één keer Blijdorp
1048 bezoeken, zodat alle kinderen deze waardevolle kennis en beleving van dichtbij
1049 meemaken.

1050 Energie en participatie

1051 Rotterdam zit letterlijk en figuurlijk vol met energie. Zo zijn er veel Rotterdammers die
1052 een energiecoöperatie willen opzetten, mee willen denken over de

1053 duurzaamheidsvraagstukken van de stad, en hun eigen wijk willen vergroenen,
1054 verbinden, en verduurzamen. Tegelijkertijd zit ons elektriciteitsnet vol, en moeten er
1055 keuzes gemaakt worden voor energieopwekking en verdeling. Wij zien een stad met een
1056 slim net, lokale opwekking door energiecoöperaties voor en door buurtbewoners, waar
1057 prioriteiten collectief gesteld worden.

1058 Wat gaan we doen

1059 **Opwek voor Rotterdammers.** Wind en zon op land kunnen helpen in het
1060 energievraagstuk van de gemeente. Echter, plaatsing in of rondom kwetsbare
1061 natuurgebieden moet zo veel mogelijk worden vermeden. Als dit onvermijdelijk is, moet
1062 natuur worden gecompenseerd. Ook moeten lokale bewoners betrokken en deels
1063 eigenaar worden van de energie die in hun achtertuin wordt opgewekt.

1064 **Eigen energie voor Rotterdammers.** Rotterdammers die een energiecoöperatie willen
1065 oprichten, krijgen gerichtere steun en betere informatievoorziening. Dit helpt het net, de
1066 betrokkenheid en saamhorigheid van Rotterdammers, en de bestrijding van
1067 energiearmoede.

1068 **Bewonersinitiatieven steunen.** Veel Rotterdammers zijn al bezig met circulaire of
1069 duurzame initiatieven, zoals repair cafés, een kledingruil, of voedseltuinen. Deze
1070 initiatieven kunnen op meer steun van de gemeente rekenen, en we verminderen de
1071 bureaucratie.

1072 Wat vragen we van Rotterdammers

1073 Duurzaamheid is een gezamenlijke inspanning van Rotterdam en de Rotterdammers.
1074 Van bewoners die kiezen voor isolatie of een groen dak, van ondernemers die circulair
1075 gaan werken, en van initiatieven in de wijk die de handen ineenslaan voor een schonere,
1076 sterkere stad. Plant bomen, bloemen of leg een geveltuintje aan. Draag bij aan een
1077 groener Rotterdam. Steun duurzame initiatieven door ondernemers te belonen,
1078 ondernemers die inzetten op duurzame praktijken en producten. We vragen van elke
1079 Rotterdammer om mee te denken, mee te doen, en de keuzes van vandaag te maken
1080 met het oog op morgen.

1081 Een stad die altijd leeft: van toonaangevende 1082 kunst overdag tot een bruisend nachtleven

1083 Rotterdam bruist van energie, creativiteit en ondernemerschap, en is op cultureel
1084 gebied een voorbeeldstad. D66 wil een stad waar kunst en cultuur, horeca,
1085 evenementen, toerisme en het nachtleven bruisen. We waarderen de dynamiek van
1086 onze stad en gaan die kracht verder versterken. Samen zorgen we ervoor dat Rotterdam
1087 blijft sprankelen, inspireren en verbinden.

1088 Nachtcultuur en horeca

1089 Als voortzetting van het huidige beleid blijven wij onze nachtcultuur koesteren en verder
1090 uitbouwen. Het uitgaansleven is een plek voor ontspanning, maar ook voor creativiteit,
1091 verbinding en cultuur. We blijven ons inzetten voor het creëren van ruimte voor horeca,
1092 festivals in parken en diverse evenementen. Door samenwerking, innovatie en de juiste
1093 ambitie laten we Rotterdam floreren als een stad die 24/7 leeft, met iets voor iedereen.
1094 Met een sterker uitgaansleven bieden we de nieuwe generatie in Rotterdam wat ze
1095 anders in Amsterdam gaan zoeken.

1096 Wat gaan we doen

1097 **Nachtcultuur versterken en verbreden.** We gaan de stichting N8w8 blijvend
1098 ondersteunen. Daarbij nemen we de aanbevelingen van deze stichting ter harte om
1099 nachtcultuur te blijven versterken. We stimuleren diversiteit en inclusie en bevorderen
1100 LHBTI-vriendelijke programmering en -locaties. Daarnaast maken we nieuw budget
1101 beschikbaar voor ontwikkeling van experimentele nachtlocaties, want nachtcultuur is
1102 belangrijke cultuur.

1103 **Minder auto's, meer terrassen.** Wanneer we straten aanpakken, maken we bewust
1104 meer ruimte voor bewoners en ondernemers. Zo ontstaan er meer gezellige terrassen
1105 met kleurrijke plantenbakken of groen en verdwijnt de auto wat vaker uit het
1106 straatbeeld. Zo creëren we fijne, schone en rustigere plekken waar bewoners met
1107 plezier samenkomen. Dat is onze visie op een levendige en gastvrije stad.

1108 **Horeca is veiligheid.** In de afgelopen jaren is uitgebreid gesproken met
1109 horecaondernemers, zij benadrukken dat horeca een positieve bijdrage levert aan de
1110 veiligheid in de stad. Zoals ook bij hoofdstuk veiligheid wordt gesteld: mensen voelen
1111 zich veiliger in levendige straten met sociale controle dan in verlaten, stille gebieden.
1112 Horecagelegenheden dragen bij aan die levendigheid en vervullen daarmee ook een
1113 belangrijke veiligheidsfunctie.

1114 **Levendig Schouwburgplein.** Het huidige Schouwburgplein functioneert niet. Het nodigt
1115 niet uit, is niet gezellig en wordt daarmee te weinig gebruikt. Zo'n centraal gelegen plein
1116 verdient een betere uitstraling, functie en rol in de stad.

1117 **Het 5-pleinenplan.** Rotterdam snakt naar aantrekkelijke, levendige pleinen die
1118 uitnodigen tot verblijf, ontmoeting en recreatie. Daarom komen we met 5-pleinenplan,
1119 met als doel vijf belangrijke stadspoleinen te transformeren tot levendige en
1120 toegankelijke plekken met een sterke sociale en publieke functie:
1121 Zo willen we het **Heemraadsplein** optimaliseren voor uiteenlopende gebruikers: van
1122 omwonenden tot horecabezoekers en mensen die recreëren aan de kade. Rondom
1123 **Schouwburgplein** pleiten we voor een autovrije Aert van Nesstraat, zodat het plein
1124 beter kan aansluiten op de binnenstad en meer ruimte biedt aan voetgangers en
1125 fietsers. Het **Oostplein**, nu nog vooral een druk verkeersknooppunt, heeft historisch
1126 gezien altijd een pleinfunctie gehad. Die kwaliteit willen we terugbrengen, door het plein
1127 opnieuw in te richten met meer groen, verblijfskwaliteit en minder doorgaand verkeer.
1128 Ook het **Tiendplein**, dat nu nog weinig uitnodigt tot verblijf, maar waar de horeca
1129 duidelijk in opkomst is, biedt kansen om daar een echte buurtplek te creëren. Tot slot
1130 zien we op het **Noordplein** onbenutte potentie. Door het groener en
1131 voetgangervriendelijker te maken en de entree logischer te organiseren, kan ook dit
1132 plein veel meer betekenis krijgen voor bewoners en bezoekers. Zo maken we niet alleen
1133 een publieke ruimte die functioneel is, maar ook prettig, uitnodigend en veilig.

1134 **Langer stappen zonder gedoe.** We realiseren een budget voor rentevrije leningen, een
1135 revolverend fonds voor horecaondernemers om hun zaak te isoleren. Hiermee kunnen
1136 ondernemers rentevrij geld lenen om te investeren in het geluidsdicht en
1137 toekomstbestendig maken van hun locatie. Hiermee wordt bijgedragen aan de
1138 randvoorwaarden voor het uitbreiden van het aantal nachthorecaverGUNningen.

1139 **Flexibele openingstijden.** Er komen flexibele regels voor horecaondernemers, zoals
1140 ruimere openingstijden, en meer mogelijkheden op andere vlakken om te
1141 experimenteren zodat ondernemers zich kunnen onderscheiden. Daarvoor moet er
1142 meer vertrouwen in ondernemers komen vanuit de gemeente en politie, waarbij er een
1143 betere verbinding tussen alle partijen ontstaat.

1144 **Spreiding van nachtcultuur.** Rotterdam Centrum bruist, maar elders in de stad: Oost,
1145 West, en op Zuid is er te weinig te beleven. Door dit aan te pakken wordt het uitgaan in
1146 Rotterdam nog levendiger, bijvoorbeeld door meer kleinschalige initiatieven een kans te
1147 geven. Daarnaast neemt de drukte in het centrum af doordat mensen beter gespreid
1148 worden. Ten slotte zorgt het ervoor dat de stad veiliger wordt. Mensen die in het donker
1149 naar huis reizen kunnen eenvoudig van plek naar plek lopen of fietsen waarmee het
1150 gevaar van straatintimidatie afneemt. We spreiden de nachthorecaverGUNningen over

1151 de stad en we maken deze vergunningen beter toegankelijk voor vernieuwende
1152 concepten.

1153 Rotterdam: 24 uur levendigheid

1154 We zien ook dat het uitgaansleven verandert. Jongeren willen niet alleen in het weekend
1155 midden in de nacht op stap. De behoefte aan toffe evenementen, goede muziek en
1156 creatieve plekken speelt ook overdag in het weekend en 's avonds doordeweeks.
1157 Rotterdam loopt daarin nog te vaak achter de feiten aan. We moeten niet alleen het
1158 nachtleven faciliteren, maar het hele etmaal benutten. Hiervoor hebben we 10 plannen.

1159 Wat gaan we doen

1160 **Een permanent festivalterrein.** Denk bijvoorbeeld aan de NDSM-werf in Amsterdam.
1161 Dit geeft duidelijkheid voor bewoners en ruimte aan creatieve initiatieven. Geen
1162 eindeloos gesteggel over geluid of bestemmingsplannen, maar een plek waar de
1163 levendigheid z'n gang kan gaan.

1164 **Een Rotterdamse popzaal.** Utrecht heeft Tivoli, Amsterdam heeft Paradiso. Rotterdam
1165 mist een plek waar je op donderdagavond naar een band kunt, zonder dat het meteen
1166 Ahoy of De Doelen is. Wat D66 betreft is het tijd voor een volwaardige popzaal in onze
1167 stad.

1168 **Van kelder naar nachtclub.** Cinerama is een icoon op de Westblaak. Het historische
1169 complex is van grote waarde voor de cultuur in onze stad. De bioscoop is er niet alleen
1170 voor film liefhebbers, maar wordt door veel buurtbewoners gezien als ontmoetingsplek.
1171 Het is een community met een sterk sociaal karakter en biedt kansen voor meer
1172 levendigheid. Overdag en 's avonds kunnen bezoekers genieten van de vele films in het
1173 theater. Later op de avond en in de nacht heeft deze locatie nog veel ongebruikte
1174 potentie. Veel Rotterdammers kunnen zich nog herinneren dat discotheek Quasimodo
1175 hier tot 2001 was gevestigd. Deze club stond bij inwoners bekend om zijn levendige
1176 sfeer en muziekprogramma's. Het is tijd om het nachtleven terug te brengen naar deze
1177 locatie. De kelder ligt nu veel te lang stil. Deze ruimte schreeuwt om een nieuwe functie.

1178 **Drie nieuwe horecastraten.** Horeca speelt een sleutelrol in een levendige stad. Het is
1179 waar mensen elkaar ontmoeten, het leven vieren en belangrijk: ontspannen. In
1180 Rotterdam is er ruimte voor groei, zeker buiten de bestaande hotspots. Wat D66 betreft
1181 investeren we in drie nieuwe horecastraten verspreid over de stad, zodat meer wijken
1182 kunnen profiteren van levendigheid, werkgelegenheid en culturele gezelligheid.

1183 **Een volwaardige queer-scene.** Rotterdam heeft als diverse stad een levendige queer-
1184 scene nodig waar iedereen zich thuis voelt, maar de sluiting van de laatste gay sauna en

1185 het ontbreken van een lesbische bar laten een duidelijke leegte zien. D66 wil dat de
1186 gemeente LHBTQIA+-ondernemers ondersteunt bij het opzetten van inclusieve
1187 ontmoetingsplekken die sociale veiligheid, welzijn en zichtbaarheid bevorderen. Deze
1188 locaties moeten ruimte bieden aan alle groepen binnen de gemeenschap en bijdragen
1189 aan een bruisend, toekomstbestendig uitgaansleven. Zo versterken we Rotterdam als
1190 stad waar diversiteit en inclusie vanzelfsprekend zijn.

1191 **Feesten in de haven.** Het havengebied leent zich uitstekend als evenementenlocatie.
1192 Met uitgestrekte kades en grote loodsen is er genoeg ruimte voor grootschalige
1193 evenementen, zoals festivals, concerten en raves. Cultuur in de haven zal de band die
1194 Rotterdammers met het gebied hebben versterken en draagt positief bij aan de
1195 bedrijvigheid. Meer levendigheid zal een boost geven aan het vestigingsklimaat en biedt
1196 evenementenorganisatoren extra kansen.

1197 **Van levenloos naar levendig.** In Rotterdam staan veel gebouwen tijdelijk of gedeeltelijk
1198 leeg. Winkels, kantoren, parkeergarages en bedrijfsruimtes verliezen hun functie, terwijl
1199 de stad juist snakt naar plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, vieren en
1200 creëren. Leegstand drukt op de leefbaarheid van buurten en wijken, maar biedt tegelijk
1201 kansen. Het is tijd om na te denken over een nieuwe, multifunctionele invulling van deze
1202 lege ruimten.

1203 **Schrap het alcoholverbod.** Het alcoholverbod dat tot vandaag de dag geldt in delen
1204 van de stad, blijkt in de praktijk een té bot instrument. Het maakt geen onderscheid
1205 tussen overlastgevende situaties en onschuldige gezelligheid. Studenten die na hun
1206 tentamens met een biertje in het park zitten, gezinnen die bij een picknick een glas wijn
1207 inschenken of vrienden die op een zomeravond langs de kade zitten, worden in de wet
1208 op dezelfde manier behandeld als mensen die écht voor problemen zorgen. Dat is
1209 oneerlijk en past niet bij de vrije stad die D66 voor ogen heeft.

1210 **Rauwe Rotterdamse nachtclub.** Rotterdam is een stad van lef, diversiteit en innovatie.
1211 Overdag laten we dat zien met onze architectuur, festivals en onze kunst. Maar 's
1212 nachts blijven we achter. Het Rotterdamse nachtleven mist de iconische,
1213 vooruitstrevende plek die hoort bij een metropool van onze omvang.

1214 Makers

1215 Rotterdam wordt een stad waar kunst en cultuur voor iedereen beschikbaar en
1216 bereikbaar zijn. Waar in de stad als geheel en in de wijken kunst en cultuur kan worden
1217 beleefd. Waar creativiteit, dialoog en maatschappelijke betrokkenheid centraal staan.
1218 Wij zien kunst en cultuur als een aanvulling op het stadsleven, sterker nog: als een

1219 fundamenteel onderdeel van het Rotterdamse DNA dat bijdraagt aan de levenskwaliteit,
1220 economische veerkracht en sociale cohesie van onze stad.

1221 Wat gaan we doen

1222 **Meer budget kunst en cultuur.** We stellen 1,5 procent van de gemeentebegroting
1223 beschikbaar voor kunst en cultuur, omdat het aantoonbaar economische meerwaarde
1224 heeft. Oormerk in de cultuurnota 20 procent van de in- en uitstroom voor nieuwe
1225 makers zodat voldoende nieuwe kunstenaars kunnen instromen en mid-careers
1226 duurzaam kunnen doorbouwen aan hun praktijk. Voor instellingen met een
1227 (boven)stedelijke functie, zoals Theater Rotterdam en Museum Boijmans, wordt een
1228 apart kader ontwikkeld met een andere subsidietermijn. Daarmee geven we erkenning
1229 voor de belangrijke rol die deze instellingen vervullen.

1230 **Talent.** Meer ruimte voor (nieuwe) makers, waarbij ook (financiële) ondersteuning beter
1231 geregeld wordt. De aanwezigheid van kunstenaars geeft een positieve impuls aan de
1232 levendigheid en leefbaarheid van een woonomgeving; ondersteuning van de SKAR en
1233 het Groot Atelier Weekend (GRAW) is daarbij onontbeerlijk. PitcherPerfect biedt nieuwe
1234 makers de mogelijkheid zich voor een avond aan te melden, waarbij zij een korte
1235 presentatie over hun project geven (pitch). Dit moet behouden blijven omdat het kansen
1236 biedt voor innovatieve projecten en nieuwe makers. Bij deze regeling moet er meer
1237 aandacht zijn voor kleine initiatieven.

1238 **Fair pay, governance, en inclusie.** D66 eist van culturele instellingen die subsidie
1239 ontvangen uit de Rotterdamse Basisinfrastructuur/cultuurnota dat zij zich houden aan
1240 de codes voor Cultural Governance, Fair Pay, en Diversiteit en Inclusie.

1241 **Advisering.** Zorg bij de advisering over subsidies voor een gedegen proces en
1242 mogelijkheid tot inspraak van makers en instellingen tijdens de advisering. Langdurig
1243 opgezette commissies die het veld langer volgen en evalueren, zijn beter ingebed in het
1244 Rotterdamse veld dan de huidige ad-hoccommissies.

1245 **Samenhang met andere beleidsterreinen.** Vanwege het verdienmodel van kunst en
1246 cultuur op andere beleidsterreinen (zoals welzijn) moet bij die beleidsterreinen kunst en
1247 cultuur meer betrokken worden. Zowel bestuurlijk als ambtelijk dient derhalve een meer
1248 integrale afweging plaats te vinden. Bevorder samenwerking van maatschappelijke en
1249 culturele organisaties zoals SOL en Cultuur Concreet.

1250 Ruimte

1251 Rotterdam is dé architectuurstad van Nederland, bekend om haar lef,
1252 vernieuwingsdrang en uitgesproken gebouwen. Die traditie willen we voortzetten én
1253 versterken. Daarnaast biedt de buitenruimte ook veel kansen voor kunstenaars en

1254 cultuur. We stellen ruimte en middelen beschikbaar om door de hele stad van kunst te
1255 genieten.

1256 Wat gaan we doen

1257 **Rotterdam als architectuurstad met behoud van ons DNA.** We blijven ruimte maken
1258 voor experiment, voor jonge architecten en voor vernieuwende woonvormen. Kwaliteit
1259 staat daarbij voorop: niet alleen in vormgeving, maar ook in duurzaamheid,
1260 materiaalgebruik en leefbaarheid. Architectuur is in Rotterdam geen bijzaak, maar een
1261 essentieel onderdeel van de identiteit van de stad.

1262 **Terugkeer van de percentageregeling.** We herstellen de 1%-regeling bij
1263 nieuwbouwprojecten. Waarbij een vast percentage van het budget wordt besteed aan
1264 kunst. Het kan daarbij gaan om kunst in de openbare ruimte maar ook om materiële
1265 voorzieningen in kader van cultuur. Hiermee maken we Rotterdam aantrekkelijker voor
1266 bezoekers, daarom financieren we dit uit de opbrengsten van de toeristenbelasting.

1267 **Beschikbare gebouwen.** Rotterdam stopt met het afstoten van vastgoed zolang er een
1268 groeiend tekort is aan ruimte voor kunstenaars en culturele instellingen. Bij
1269 nieuwbouwprojecten wordt ook ruimte gereserveerd voor makers en culturele
1270 initiatieven. Alleen dan kunnen we plek blijven bieden aan deze onmisbare spelers in de
1271 stad en dragen we bij aan de spreiding door Rotterdam. In dat kader onderzoek naar
1272 mogelijkheden van leegstandstax ten behoeve van de makers en andere
1273 cultuuraanbieders. We kijken ook naar de mogelijkheid om leegstaande
1274 (kantoor)panden (tijdelijk) te gebruiken voor nachtcultuur. We vormen de parkeergarage
1275 van de voormalige V&D om naar urban culture locatie.

1276 **Cultuur in wijken.** Het huidige beleid om bewoners in de wijken te stimuleren om te
1277 genieten, dan wel deel te nemen dient te worden voortgezet. Kunst en cultuur zijn de
1278 basis! De beschikbaarheid van accommodatie is daarbij onontbeerlijk. Geef cultuur
1279 concreet meer ruimte om initiatieven in de wijk te ontplooiën, zo maken we van Club Blu
1280 in Prins Alexander een cultuurhub.

1281 Vernieuwing cultuurbeleving

1282 Sinds de opheffing van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur in 2022 is ingezet op
1283 een inclusievere cultuurtransitie. Cultuur, sport en stadsontwikkeling gaan steeds vaker
1284 hand-in-hand, dat moeten we ruimte bieden en versterken.

1285 Wat gaan we doen

1286 **KCR, Cultuur Concreet, SKAR.** Belang van infrastructuur intermediaire instellingen
1287 (KCR, Cultuur Concreet en SKAR) behouden voor de stad, onderlinge samenwerking
1288 verder uitbouwen en legitimeren vanuit eigen rol en positie. Het budget van deze

1289 organisaties behouden en kenniscentrum van KCR uitbouwen ten behoeve van
1290 cultuuronderwijs.

1291 **Hiphop en jeugd.** We onderstrepen het belang van jongeren en cultuur door onder
1292 andere te streven naar samenwerking tussen de verschillende HipHop makers en
1293 facilitators in Rotterdam Zuid. Nu het HipHopHuis verhuist naar de Witte de Withstraat
1294 is er op Zuid een kans steviger samen te werken tussen partners (zoals Theater
1295 Zuidplein) en de scene zelf. De HipHop scene moet (mede)eigenaar zijn in nieuwe
1296 initiatieven

1297 **Cultuur is meerdimensionaal.** We investeren in een domein overschrijdend Culture
1298 Capital Rotterdam waar stadsontwikkeling, welzijn, sport en cultuur samen plekken
1299 creëren waar hiphop, street sports en street art samen worden gebracht. We stimuleren
1300 de ontwikkeling van een Rotterdams cultuurpodium in Rotterdam Zuid: een plek van
1301 betekenis, kwaliteit en trots, gedragen door de gemeenschap.

1302 **Investeren in de toekomst.** The Culture, geworteld in hiphop en actief in muziek, dans,
1303 mode en gemeenschapsvorming. Ondanks haar maatschappelijke waarde ontvangt
1304 deze gemeenschap slechts 4% van het cultuurbudget. Er is noodzaak voor structurele
1305 erkenning. Daarom gaan we dit bedrag verdubbelen. Door een vast percentage van het
1306 budget te reserveren en de gemeenschap zeggenschap te geven over toekenning en
1307 verantwoording, kan Rotterdam bouwen aan een vernieuwend, inclusief en
1308 toekomstbestendig cultuurbeleid.

1309 Evenementen

1310 Evenementen zijn een krachtig middel voor sociale verbinding, economische groei en
1311 culturele vernieuwing. We blijven investeren in een dynamische en duurzame
1312 evenementenindustrie, waar organisatoren de ruimte krijgen om te groeien en waar
1313 evenementen bijdragen aan de groene en inclusieve toekomst van de stad. Door
1314 maatwerk, samenwerking en innovatie kunnen we de evenementenstad Rotterdam
1315 laten bloeien en bruisen, 365 dagen per jaar. Organisaties als Rotterdam Festival zijn
1316 daarbij een belangrijke motor.

1317 Wat gaan we doen

1318 **Een kader voor evenementenweken.** Hierin wordt ruimte geboden om te
1319 experimenteren met regelvrije zones. Tegelijkertijd zorgen we dat (in aanloop naar en)
1320 tijdens evenementenweken wijkraden actief betrokken worden, zodat de buurt kan
1321 bruisen. Daarnaast gaat de gemeente meer faciliteren bij evenementen, bijvoorbeeld
1322 door het afzetten van wegen.

1323 **Festivals in parken.** We blijven ons sterk maken voor festivals in parken, want die zijn
1324 niet alleen geliefd maar vaak ook helemaal uitverkocht. Feesten op steeds warmer
1325 wordend asfalt of aan de rand van de stad voelt gewoon minder gezellig en ver weg.
1326 Natuurlijk zorgen we ervoor dat de parken voldoende rust krijgen, maar een verbod op
1327 festivals in parken past niet bij onze visie van een levendige, toegankelijke en plezierige
1328 stad voor iedereen.

1329 **Meer ruimte voor evenementen.** We willen niet minder maar meer
1330 evenementenlocaties en kijken daarbij naar alle plekken die (tijdelijk) in de stad
1331 vrijkomen. Daarnaast verminderen we de regeldruk om ruimte te geven aan innovatie en
1332 experimenten. Hiervoor stimuleren we ook de samenwerking over de betrokken
1333 afdelingen van de gemeente heen en versterken de communicatie naar organisatoren
1334 en omwonenden. De uitagenda Rotterdam is daarbij onontbeerlijk. We verlengen de
1335 opbouwperiode voor evenementen van 10 dagen naar 14 dagen.

1336 **Evenementen toegankelijk voor alle Rotterdammers.** Daarom zorgen we dat zo veel
1337 mogelijk evenementen ook met de Rotterdampas bezocht kunnen worden, zodat juist
1338 gezinnen met een kleinere beurs, jongeren en ouderen volop mee kunnen doen en
1339 genieten van het culturele en sociale aanbod in onze stad.

1340 Toerisme

1341 Toerisme in Rotterdam doen we slimmer, duurzamer en inclusiever, zodat de stad haar
1342 rauwe randje behoudt, de lokale economie groeit en de leefbaarheid van de stad van de
1343 Rotterdammer behouden blijft. Wij willen met toerisme een slim, duurzaam en inclusief
1344 beleid voor Rotterdam. Door samen te werken met aanbieders van reizen,
1345 ondernemers, en omliggende gemeenten zorgen we ervoor dat Rotterdam een fijne stad
1346 blijft voor haar inwoners en aantrekkelijk en toegankelijk voor bezoekers.

1347 Wat gaan we doen

1348 **Stimuleren van kwaliteitstoerisme.** We richten het toeristisch beleid op bezoekers die
1349 bijdragen aan de lokale economie en cultuur, zoals, maar niet uitputtend, culturele
1350 toeristen en congresgangers. Voorzieningen voor toeristen moeten ook bewoners ten
1351 goede komen. Daarbij zetten we in op duurzaamheid en leefbaarheid voor de omgeving.
1352 Daarom werken we samen met lokale bedrijven om toeristische producten en diensten
1353 te ontwikkelen die de stad op een positieve manier promoten en waarvan de
1354 opbrengsten lokale ondernemers ten goede komen. Daarnaast stimuleren we samen
1355 met citymarketing toeristische activiteiten naast de traditionele hotspots om drukte te
1356 verminderen en andere wijken mee te laten profiteren van toerisme.

1357 **Bruisen van kwaliteit.** Rotterdam blijft leefbaar voor Rotterdammers, daarom
1358 investeren we in de kwaliteit van een bruisende stad. Bijvoorbeeld door vakantieverhuur
1359 te reguleren en het stellen van grenzen aan het aantal toeristische accommodaties. We
1360 moeten meer oog hebben voor de impact van toerisme voor omwonenden, bijvoorbeeld
1361 wat betreft geluid, afval, en parkeerproblemen. Voordat toeristische trekpleisters de
1362 mogelijkheid krijgen om uit te breiden moet er aangegeven worden hoe deze zaken
1363 worden aangepakt. Ook stimuleren we duurzaam vervoer, zoals OV, deelmobiliteit en
1364 voldoende goede fietsenstallingen, om al het moois van onze stad te bezoeken

1365 **Toeristenbelasting.** Toeristen komen naar Rotterdam voor de architectuur, sfeer én het
1366 culturele aanbod. Daarom moet 20 procent van de toeristenbelasting ten goede komen
1367 aan de culturele sector. Eventuele verhoging behoort tot de mogelijkheden. Door deze
1368 opbrengsten toe te voegen aan de cultuurbegroting, investeren we in musea, theaters,
1369 evenementen en kunst in de openbare ruimte. Zo versterken we het culturele klimaat
1370 voor bezoekers én Rotterdammers.

1371 We verhogen de logiesbelasting van 6.5% naar 7.0%. Voor particuliere of bedrijfsmatige
1372 verhuur van woningen, zoals vakantieverhuur, Bed & Breakfast en Short Stay, hanteren
1373 we een toeristenbelasting van 10% van de omzet uit overnachtingen. Cruisebelasting
1374 verdubbelt van €5,90 per bezoeker per nacht naar €11,80 - en blijft daarmee onder
1375 Amsterdam. Zo dragen toeristen bij aan het behouden en versterken van al het moois
1376 dat de stad te bieden heeft.

1377 Wat vragen we van Rotterdammers

1378 Rotterdam is een bruisende stad met een internationale uitstraling die gewaardeerd
1379 wordt om haar rauwe rand. Deze stad is mede door initiatieven van bewoners en
1380 ondernemers groot geworden. Pik regelmatig een voorstelling mee, bezoek een terras,
1381 of geniet van culturele evenementen. Heb je creatieve plannen? Laat het ons weten.
1382 Samen maken we het waar.

Een stad die beschermt: Veiligheid als fundament van onze vrijheid en openheid

Rotterdam moet een stad zijn waarin mensen zich veilig voelen, zonder geweld, intimidatie en criminaliteit. Veiligheid is het fundament van de open en vrije samenleving. Het toenemende aantal explosies vormt een groot probleem. Daarom investeren we in preventie, handhaving in de wijk en maken we Rotterdammers medeverantwoordelijk voor de veiligheid. Extra maatregelen moeten ten dienste staan van de vrijheid. We zijn kritisch op ineffectief beleid en onnodige inperkingen van de persoonlijke levenssfeer.

Sociale, fysieke en digitale veiligheid

Een veilige stad is een vrije stad. Veiligheid raakt iedereen, van jeugdcriminaliteit en huiselijk geweld tot straatintimidatie, radicalisering en digitale dreigingen. Rotterdam verdient buurten waar mensen zich veilig voelen én zijn, terwijl onze afhankelijkheid van digitale systemen ons kwetsbaar maakt voor cyberaanvallen en online fraude. We streven naar een stad waar iedereen zichzelf kan zijn en veiligheid een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van bewoners, ondernemers en professionals. Tegelijk zien we dat problemen complexer worden en samenhangen met armoede, polarisatie en ongelijke kansen: jongeren raken te makkelijk in criminaliteit, vrouwen en LHBTI+’ers voelen zich niet altijd veilig, en huiselijk geweld en femicide blijven hardnekkig. Digitale risico’s nemen toe, cruciale processen kunnen stilvallen en inwoners worden slachtoffer van online oplichting. Daarom is investeren in kennis, weerbaarheid en samenwerking dringend nodig.

Wat gaan we doen

Preventieve aanpak jeugdcriminaliteit. We willen voorkomen dat jongeren het slechte pad opgaan. We zetten in op een persoonsgerichte aanpak voor risicjongeren. Daarbij gebruiken we bewezen effectieve interventies die beschermende factoren vergroten en risicofactoren op criminaliteit verkleinen. Bijvoorbeeld met gedragsregulering en agressietrainingen. Of het versterken van een sociaal netwerk dat als alternatief dient voor de straatcultuur, met sportactiviteiten (zoals boksen) en kunst. En door op wijkniveau de sportverenigingen, (muziek)scholen en andere verzamelplaatsen voor jongeren te betrekken. Ook versterken we de rol van ouders en verzorgers en bieden voldoende ondersteuning gericht op het oplossen van gezinsproblematiek. We breiden het aantal jongerenhubs in Rotterdam verder uit en zorgen ervoor dat het aanbod jongerenwerk verder groeit.

Maatregelen huiselijk geweld en stalking. We geven de aanpak en preventie van femicide, huiselijk geweld en stalking (van ex-partners) een hoge prioriteit. Bijvoorbeeld

1419 door meer mensen en geld vrij te maken om meldingen op te volgen. We zorgen er voor
 1420 dat nieuwe middelen worden ingezet om slachtoffers te waarschuwen als iemand met
 1421 een gebiedsverbod bij hen in de buurt komt.

1422 **Straatintimidatie aanpakken.** Straatintimidatie van vrouwen en LHBTI+ personen is
 1423 onacceptabel. Daarom investeren we in een meerjarig preventie-offensief met aandacht
 1424 voor opvoeding, voorlichting en onderwijs.

1425 **Aanpak geweld tegen vrouwen en femicide.** Femicide is een enorm maatschappelijk
 1426 probleem dat ook in Rotterdam levens verwoest. Wij accepteren niet dat vrouwen
 1427 slachtoffer worden van structureel geweld en dodelijk partnergeweld. Daarom
 1428 investeren we in Veilig Thuis en de Carrouselgroep, zodat slachtoffers sneller
 1429 bescherming en ondersteuning krijgen. We zetten stevig in op vroegsignalering en
 1430 samenwerking met scholen, zorginstellingen en wijkteams om geweld eerder te
 1431 stoppen, en doorbreken met campagnes het taboe dat dit probleem vaak in stand
 1432 houdt. Ook zorgen we voor veilige fietsroutes naar huis en goed nacht-OV, en maken we
 1433 samen met studentenverenigingen en wijkraden lokale actieplannen om maatregelen,
 1434 zoals zelfverdedigingscursussen, te nemen die de veiligheid van vrouwen vergroten in
 1435 de buurten vergroten. Rotterdam moet een stad zijn waar vrouwen zich altijd en overal
 1436 veilig weten.

1437 **Veilig uitgaan.** Iedereen moet zich ook bij het uitgaan veilig voelen en veilig zijn.
 1438 Organisaties die zich hiervoor inzetten, worden ondersteund. Belangrijk hierbij zijn
 1439 *awareness crews*, die adviseren over een veilige omgeving en het voorkomen van
 1440 discriminatie. De gemeente komt clubs en organisatoren hiervoor waar nodig tegemoet
 1441 in de kosten. We staan positief tegenover het doorzetten en uitbreiden van Safe 'R Spot,
 1442 waar bezoekers van de horeca en uitgaanspubliek terecht kunnen als ze iets vervelends
 1443 hebben meegemaakt of als ze zich onveilig voelen.

1444 **Voorkomen radicalisering.** We gebruiken bewezen effectieve preventieve interventies
 1445 bij risicogroepen op (rechts- en links-) extremisme die beschermende factoren
 1446 vergroten en risicofactoren op radicalisering verkleinen. Bijvoorbeeld met projecten die
 1447 jongeren helpen met identiteitsvorming en hen leert desinformatie te herkennen.
 1448 Daarnaast zetten we in op projecten die professionals als (wijk)agenten, docenten en
 1449 jongerenwerkers helpt signalen van radicalisering te herkennen en handvatten biedt wat
 1450 te doen bij zorgen en vragen over radicalisering.

1451 **Een schone straat.** We werken samen aan een schoon en overzichtelijk straatbeeld
 1452 voor het verbeteren van het veiligheidsgevoel en het stimuleren van ontmoetingen.

1453 **Veiligheid ten dienste van onze vrijheid.** Regels die niet strikt noodzakelijk zijn voor het
 1454 beschermen van onze vrijheid, moeten we schrappen. We gaan de Algemene
 1455 Plaatselijke Verordening (APV) fors inperken omdat er veel onnodige regels over
 1456 openbare orde en veiligheid in staan.

1457 **Algeheel afsteekverbod vuurwerk.** We zijn voor behoud van het algehele
1458 afsteekverbod van vuurwerk en handhaven op het bezit van (zwaar) vuurwerk. Er moet
1459 wel geïnvesteerd worden in professionele vuurwerkshows bij de Erasmusbrug, op het
1460 strand van Nesselande en Hoek van Holland. Daarnaast willen we dat Rotterdammers
1461 jaarlijks kunnen kiezen wat er in hun wijk wordt georganiseerd. Dit kunnen ook
1462 alternatieven voor vuurwerk zijn, zoals een droneshow of muziekoptredens.

1463 **Een weerbare stad.** De Rotterdamse samenleving moet beter voorbereid zijn op
1464 verstoringen die ons dagelijks leven kunnen raken , zoals uitval van stroom, drinkwater,
1465 energie of digitale diensten. We investeren daarom in de weerbaarheid van de stad én
1466 haar inwoners. Dat betekent dat we scenario's en noodplannen opstellen, kritisch
1467 kijken naar vitale infrastructuur, en bewoners actief betrekken bij hun eigen
1468 zelfredzaamheid.

1469 **Cyberkwetsbaarheden en risico's in zicht.** Met behulp van cybersecurity experts
1470 meten we regelmatig de risico's van cyberaanvallen op cruciale processen in de
1471 gemeente, zoals de zorg, het onderwijs en de logistieke keten. Aanvullend maken we
1472 afspraken over de cyberveiligheidsaanpak met de instellingen en bedrijven binnen onze
1473 cruciale processen.

1474 **Investeren in de cyberveiligheid.** We maken Rotterdammers weerbaar tegen online
1475 fraude en whatsappfraude door het organiseren van periodieke trainingen voor
1476 inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. De trainingen zijn verplicht
1477 voor ambtenaren en medewerkers van instellingen die kritieke processen behelzen.

1478 Handhaving

1479 Een veilige stad vraagt om zichtbare, betrouwbare handhaving die recht doet aan de
1480 rechten van iedereen. Politie en toezichthouders moeten stevig optreden waar nodig,
1481 maar altijd met oog voor proportionaliteit, effectiviteit en vertrouwen. We willen een
1482 rechtvaardige en effectieve handhaving die werkt vóór Rotterdam en niet tegen
1483 Rotterdammers. Dat betekent: gericht inzetten op de juiste plekken, met agenten die de
1484 stad kennen, en zonder onnodige inbreuk op onze vrijheden en privacy. We constateren
1485 dat middelen als preventief fouilleren en cameratoezicht niet altijd effectief worden
1486 ingezet en soms leiden tot verlies van vertrouwen in de overheid. Tegelijkertijd is er in
1487 sommige wijken te weinig zichtbare politie, en sluit de samenstelling van het korps
1488 onvoldoende aan op de Rotterdamse samenleving.

1489 Wat gaan we doen

1490 **Burgerberaad veiligheid.** Het Burgerberaad klimaat heeft laten zien dat Rotterdammers
1491 samen breed ondersteunde maatregelen kunnen voorstellen op het gebied van klimaat.
1492 We gaan het proces evalueren en waar nodig aanpassen en opnieuw een Burgerberaad
1493 organiseren op het gebied veiligheid.

1494 **Focuswijken.** In de wijken met een verhoogd veiligheidsrisico zetten we extra
1495 politiecapaciteit in, maar altijd binnen een integrale aanpak. Wijkagenten zijn zichtbaar
1496 en laagdrempelig, en investeren vooral in relatieopbouw en probleemgerichte
1497 samenwerking met bewoners, onderwijs- en zorgpartners. Zo combineren we extra
1498 capaciteit met community policing en gerichte sociale interventies voor duurzame
1499 veiligheid en versterkte sociale cohesie.

1500 **Boa's voor de veiligheid.** Boa's krijgen van ons geen extra bevoegdheden en worden
1501 niet bewapend. Hun veiligheid waarborgen we door nauwe samenwerking met de
1502 politie, zodat zij nooit als vervanging van agenten hoeven op te treden. De rol van boa's
1503 is signaleren, toezicht houden en waar nodig de politie inschakelen. Wel investeren we
1504 in de-escalerende middelen zoals bodycams, die bijdragen aan veiligheid, evaluatie en
1505 zorgvuldige klachtenafhandeling.

1506 **Alleen preventief fouilleren bij bewezen effect.** Preventief fouilleren heeft veel
1507 negatieve effecten. Zo is de vraag of dit aselectief kan worden uitgevoerd, zonder risico
1508 op etnisch profileren. Het vertrouwen in de politie kan hierdoor verslechteren waardoor
1509 juist meer onveiligheid ontstaat op straat. Wanneer dit middel zorgvuldig wordt ingezet,
1510 kan het de aanwezigheid van bijvoorbeeld wapens in wijken verminderen of aanslagen
1511 met zwaar vuurwerk terugdringen. Wij willen daarom dat preventief fouilleren alleen
1512 wordt ingezet wanneer het gebruik zorgvuldig wordt onderbouwd over het doel van de
1513 inzet, de impact op de bewoners in de wijk en duidelijke stopcriteria. Met onder andere
1514 betere communicatie over preventief fouilleren en een meer dynamische en
1515 onvoorspelbare inzet kan de effectiviteit worden vergroot. Daarnaast verlengen we niet
1516 langer automatisch de aanwijzing van veiligheidsrisicogebieden.

1517 **Meer Rotterdam bij de politie.** We zetten in op meer politiemensen die de stad kennen
1518 en de taal van de Rotterdammers spreken. Hiermee zorgen we ook voor een betere
1519 afspiegeling van de Rotterdamse samenleving. Dit doen we met een stevige lokale
1520 werving, ook gericht op de jeugd, en programma's die uitstroom voorkomen. Ook zorgen
1521 we dat politiemensen in Rotterdam kunnen wonen door betaalbare woningen voor hen
1522 te realiseren en ons hard te maken voor een speciale opslag voor het werken in een dure
1523 regio.

1524 **Geen surveillancemaatschappij.** De bescherming van privacy is belangrijk, ook online,
1525 en willen niet overal camera's en bewegings- en geluidssensoren. Wanneer mosquito's
1526 of cameratoezicht wordt ingezet, dient zorgvuldig verantwoording te worden afgelegd
1527 over het bewezen effect. Wij willen niet dat het toezicht hoofdzakelijk wordt gebruikt om
1528 kleine overtredingen vast te leggen of zorgt voor verplaatsing van criminaliteit. Beelden
1529 worden niet langer dan strikt noodzakelijk bewaard. We zorgen dat de inzet altijd
1530 proportioneel en effectief is. En bij de start leggen we vast wanneer cameratoezicht
1531 wordt geëvalueerd en gestaakt. In 2026 voeren we een complete cameranetwerk audit

1532 uit, waarbij alle camera's in Rotterdam langs de lat van proportionaliteit en effectiviteit
1533 worden gelegd, zo halen we overbodige camera's weg en sporen we blinde vlekken op.

1534 Georganiseerde criminaliteit en corruptie

1535 Rotterdam is een wereldstad, maar daarom ook aantrekkelijk voor georganiseerde
1536 criminaliteit en corruptie. Criminele netwerken maken misbruik van onze infrastructuur,
1537 mensen en systemen. Dat vraagt om een stevig en integer stadsbestuur dat de
1538 samenwerking opzoekt, lokaal, regionaal én internationaal. We werken aan een stad
1539 waar criminelen geen voet aan de grond krijgen, waar misbruik van vastgoed, macht of
1540 jongeren hard wordt aangepakt, en waar integriteit de norm is, binnen én buiten het
1541 stadhuis. Ondermijnende criminaliteit zoals drugssmokkel, witwassen en
1542 vastgoedmisbruik zijn structureel georganiseerd en vaak bewust verweven met de
1543 bovenwereld. De aanpak ervan vraagt om langdurige samenwerking, betere informatie-
1544 uitwisseling en scherpe integriteitswaarborgen.

1545 Wat gaan we doen

1546 **Multidisciplinaire aanpak voor meer barrières tegen georganiseerde criminaliteit.**

1547 Met ouders, het onderwijs en jongerenwerkers zetten we in op preventie en
1548 weerbaarheid tegen criminele inmenging. We bestrijden georganiseerde en
1549 ondermijnende criminaliteit, zoals drugshandel en drugssmokkel en witwassen door
1550 betere samenwerking met organisaties in de regio. Ook nemen we regie om barrières op
1551 te werpen tegen georganiseerde criminaliteit.

1552 **Explosieaanpak met veiligheidscontract.** De aanpak van explosies moet gericht zijn
1553 op veiligheid én rechtvaardigheid. Dat betekent dat de gemeente bewoners beter
1554 informeert en actief betreft bij de maatregelen die in hun straat of buurt worden
1555 genomen. We willen dat sluiting van panden door de burgemeester alleen gebeurt op
1556 basis van een helder en transparant afwegingskader. Dit kader moet vooraf met de
1557 betrokken bewoners worden besproken, zodat duidelijk is waarom een maatregel wordt
1558 genomen en welke alternatieven zijn overwogen. Dit leggen we vast in een
1559 veiligheidscontract. Zo voorkomen we dat onschuldige gezinsleden onterecht op straat
1560 komen te staan.

1561 **Digitale basis op orde en internationale samenwerking.** We zetten de mogelijkheden
1562 voor data-uitwisseling en -analyse in en investeren daarvoor in een stevige digitale
1563 basis. Dit doen we op een rechtmatige, verantwoorde en slimme manier.

1564 **Vastgoed en crimineel geld afpakken.** We willen niet dat Rotterdams vastgoed wordt
1565 misbruikt door criminele organisaties en stellen een integer vastgoedverbond op met
1566 makelaars en lokale ondernemers. Zo letten we samen op verdachte praktijken zoals
1567 uitbuiting van huurders, mensenhandel en drugslabs in panden. We ondersteunen en
1568 versterken bestaande initiatieven voor het afpakken van crimineel geld.

1569 **Integriteit en proactieve corruptiebestrijding.** Ambtelijke corruptie, bijvoorbeeld bij de
1570 gemeente en politie, pakken we aan met strenge selectieprocedures, periodieke
1571 integriteitsonderzoeken en screening. We kijken verder kritisch naar autorisatieniveaus
1572 van systemen en locaties die aantrekkelijk zijn voor criminelen. We zien er daarnaast op
1573 toe dat nevenactiviteiten jaarlijks worden besproken tijdens jaargesprekken.

1574 **Veilig sekswerk.** Wij vinden dat de veiligheid en het welzijn van sekswerkers prioriteit
1575 moet zijn in het prostitutiebeleid. Zij die vrijwillig kiezen voor dit werk, moeten
1576 zelfstandig en veilig kunnen werken. Tegen gedwongen sekswerk moet daarentegen
1577 keihard worden opgetreden. Daarvoor willen wij dat de gemeente bestuurlijk gaat
1578 handhaven op illegaal uitgevoerd sekswerk.

1579 **Thuissekswerken.** Sekswerk is een legaal beroep, en daarom moet het ook in
1580 Rotterdam veilig, schoon en transparant kunnen plaatsvinden. Wij maken het mogelijk
1581 dat sekswerkers legaal vanuit hun eigen woning kunnen werken, net als bij andere aan
1582 huis gebonden beroepen. Daarbij hanteren we duidelijke voorwaarden, zoals dat alleen
1583 de bewoner zelf sekswerk mag verrichten, er geen sprake mag zijn van bemiddeling door
1584 derden en de sekswerker volledig zelfstandig werkt.

1585 Drugsbeleid

1586 Mensen gebruiken drugs, daar moeten we niet voor wegkijken. Gebruik is een feit , net
1587 als de schadelijke gevolgen van illegale handel, ondermijnende criminaliteit en
1588 verkeerde voorlichting. Rotterdam heeft behoefte aan een ontspannen en volwassen
1589 drugsbeleid dat werkt in de praktijk. We werken aan een eerlijk, realistisch en effectief
1590 drugsbeleid. Dat betekent: geen symboolmaatregelen, geen betutteling, maar goede
1591 voorlichting, gereguleerde ketens, en stevige aanpak van criminaliteit en overlast. Het
1592 gebruik van softdrugs is een individuele keuze voor volwassenen. We vinden het
1593 belangrijk dat Rotterdammers de vrijheid hebben om op een veilige manier softdrugs te
1594 kunnen consumeren. Daarom zetten we in op een rechtvaardig en realistisch drugs- en
1595 coffeeshopbeleid.

1596 We zien dat repressie en betutteling nauwelijks effect hebben op het drugsgebruik in de
1597 stad. Tegelijkertijd heeft de drugscriminaliteit, met name de georganiseerde variant, een
1598 enorme impact op de veiligheid in de stad. Het verplaatsen en sluiten van coffeeshops
1599 lost wat ons betreft niets op. Het werkt straathandel in de hand en zorgt voor (bewoners)
1600 overlast bij de overgebleven coffeeshops. Veel regels zijn symbolisch en dragen niet bij
1601 aan een veiliger of gezonder Rotterdam.

1602 Wat gaan we doen

1603 **Gereguleerde wietteelt.** We streven naar openheid en transparantie in de
1604 coffeeshopketen en vinden dat Rotterdam voorop moet lopen betreft het reguleren van

1605 wietteelt. Dit doen we door breed te kijken naar experimenteerruimte en lobby richting
1606 het Rijk. Door het decriminaliseren van de achterdeur van de coffeeshop, kan de politie
1607 zich concentreren op de illegale wietteelt bestemd voor de export.

1608 **Geen maximum aantal coffeeshops.** Het is te rigide en draagt niet bij aan het oplossen
1609 van problemen. Doordat het huidige maximum, zien we te veel drukte bij de
1610 overgebleven coffeeshops. Bewoners hebben hierdoor last van wachtrijen op de stoep,
1611 toenemende verkeers- en parkeeroverlast en dealers in hun wijk. Ook komen
1612 coffeeshops in de knel met hun maximumvoorraad. Wat ons betreft kijken we naar de
1613 vraag en een goede spreiding over de stad.

1614 **Softdrugsgebruik slimmer reguleren.** In Rotterdam geldt nu een algeheel verbod op
1615 drugsgebruik, maar wij willen dat anders organiseren. In plaats van een stadsbreed
1616 verbod, wijzen we specifieke gebieden aan waar gebruik verboden blijft, zoals rond
1617 scholen, speeltuinen en drukke uitgaansgebieden. Zo blijft de openbare orde
1618 beschermd en overlast beperkt, terwijl we ruimte laten voor eigen verantwoordelijkheid
1619 in de rest van de stad. Dit sluit aan bij de aanpak die al geldt voor alcoholverboden:
1620 gericht waar het nodig is, niet overal. Zo maken we de regels eerlijker, beter
1621 handhaafbaar en effectiever.

1622
1623 **Lobby voor legalisatie partydrugs.** Rotterdam moet bij het Rijk lobbyen voor legalisatie
1624 van partydrugs. Rotterdam biedt zich actief aan om mee te doen met een XTC-proef,
1625 mocht deze er komen.

1626 **Geen afstandscriterium.** Op dit moment geldt een afstandscriterium en hebben
1627 coffeeshops binnen 250 meter afstand van een school te maken met zeer beperkte
1628 openingstijden en extra strenge controles. Dit geldt ook bij de vestiging van een nieuwe
1629 school. Onderzoeken laten zien dat het criterium geen effect heeft op het blowgedrag
1630 van jongeren. Deze symboolmaatregel zit coffeeshopeigenaren in de weg en om die
1631 reden schaffen we hem af.

1632 **Meer verkeerscontroles.** Veel controles op gebruik van drugs, alcohol en lachgas in het
1633 verkeer. Door verdovende middelen in het verkeer te gebruiken breng je anderen in groot
1634 gevaar. Hier treden we keihard tegenop.

1635 **Voorlichting geen afschrikking.** Het gebruik van (soft)drugs en alcohol kent risico's.
1636 We zetten in op goede samenwerking met GGD, onderwijsinstellingen en organisaties
1637 als Jellinek, zodat gebruikers weten wat ze doen. Dat is effectiever dan betuttelende
1638 antidrugscampagnes waar we als gemeente mee moeten stoppen.

1639 **Sputten en slikken.** We streven naar gratis testlocaties in de stad en op festivals waar
1640 jongeren hun drugs kunnen laten testen. Zo weten gebruikers wat er in hun drugs zit en
1641 pikt de GGD makkelijker signalen over vervuilde drugs op.

1642 **Vergroten weerbaarheid tegen drugscriminaliteit.** We investeren veel in het vergroten
1643 van de weerbaarheid van jongeren om te voorkomen dat zij betrokken raken bij
1644 drugscriminaliteit.

1645 Wat vragen we van Rotterdammers

1646 Denk en beslis mee over wat er in jouw wijk nodig is voor meer veiligheid. Meld plekken
1647 waar jij je onveilig voelt , samen maken we ze veiliger. Draag bij aan een veilige
1648 leefomgeving door betrokken te zijn bij jouw buurt. Denk mee over hoe handhaving beter
1649 kan aansluiten op jouw leefomgeving. Werk samen met wijkagenten en handhavers aan
1650 een veilige buurt. Wees alert op signalen van criminele inmenging in jouw buurt of
1651 sector. Meld misbruik van vastgoed, milieuvervuiling of andere verdachte situaties.

1652 Maak bewuste keuzes als het gaat om drugsgebruik. Als je kiest om te gebruiken,
1653 informeer jezelf over de risico's van gebruik. Meld vermoedens van drugslabs of
1654 (georganiseerde) drugscriminaliteit.

1655 Een stad die omarmt: Waar iedereen vrij is om 1656 zichzelf te zijn

1657 Allen die zich in Rotterdam bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld.
1658 Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht,
1659 handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook, is niet toegestaan. We
1660 werken aan een stad waarin iedereen zich vrij en veilig voelt om zichzelf te zijn.
1661 Discriminatie hoort nergens thuis, en zeker niet in Rotterdam. Daarom zetten we ons
1662 actief in om ongelijkheid en uitsluiting op alle niveaus aan te pakken, zichtbaar én
1663 onzichtbaar, bewust én onbewust.

1664 Geen discriminatie in Rotterdam

1665 Rotterdam is een diverse stad, maar discriminatie blijft een groot probleem is. Soms
1666 heel zichtbaar en bewust. Soms door onbewuste vooroordelen. Daarnaast is er
1667 institutionele discriminatie. D66 zet zich in voor de bestrijding van discriminatie. Of het
1668 nu plaatsvindt door Rotterdammers, willekeurige voorbijgangers, ondernemers, of de
1669 gemeente zelf.

1670 Wat gaan we doen

1671 **We voorkomen discriminerende risicoprofielen en algoritmen.** Het is onze wens dat
1672 de gemeente Rotterdam geen vooroordelen bevattende of geslachtsgerelateerde
1673 risicoprofielen of algoritmen hanteert. Een onafhankelijke commissie adviseert over het
1674 implementeren van nieuwe risicoprofielen en algoritmen. Dit advies maken we
1675 openbaar via de gemeentelijke website.

1676 **Ondersteuning voor organisaties.** We ondersteunen organisaties die zich inzetten voor
1677 emancipatie van kwetsbare groepen in Rotterdam die kampen met uitsluiting, racisme
1678 of discriminatie.

1679 **We zetten ons in tegen discriminatie door handhavingsmedewerkers.** Voor een
1680 'politie die er is voor iedereen' is het cruciaal dat de politieorganisatie open staat voor
1681 ontwikkeling en leerprocessen, waardoor de kans op problematische situaties afneemt.
1682 Daarom steunen we bestaande politie-initiatieven zoals het programma 'Politie voor
1683 iedereen (diversiteit en inclusie)'. Ook streven we ernaar dat alle opsporingsambtenaren
1684 in Rotterdam uitgerust worden met body- en dashcams. Hierbij waarborgen we de
1685 privacy van gebruikers en betrokkenen door strikte beschermingsmaatregelen.

1686 **We bestrijden discriminatie in het nachtleven.** In samenwerking met
1687 horecabedrijven, beveiligingsondernemingen, politie, antidiscriminatiebureau Radar en
1688 jongerengroepen intensiveren we de strijd tegen discriminatie in het uitgaansleven.
1689 Gemeentelijke vergunningen worden afhankelijk van of een ondernemer zich aan de
1690 antidiscriminatiewetgeving houdt. Ook zetten we mystery guests in om te controleren of
1691 er wordt gediscrimineerd.

1692 **We bestrijden discriminatie in de woningmarkt.** We willen discriminerende
1693 opdrachten aan makelaars, verhuurders en vastgoedmakelaars tegengaan en
1694 bestrijden. Handhaving doen we op basis van meldingen op grond van de Wet Goed
1695 Verhuurderschap en door undercoveracties, bij overtredingen treden we hard op met
1696 onze aanpak Goed Wonen.

1697 **We verbeteren bewustwording, op een manier die werkt.** Iedereen kan vooroordelen
1698 hebben, ook als dat onbewust is. De gemeente draagt bij aan bewustwording. Een
1699 opgeheven vinger werkt niet. Het bevorderen van een goed gesprek wel.

1700 **We maken melden makkelijker.** We voeren continu campagne om de gevolgen van
1701 (bewust of onbewust) discriminerend gedrag onder de aandacht te brengen. Wanneer er
1702 sprake is van discriminatie, moet dit gemeld worden. Daarom blijven we ons ook
1703 voortdurend inzetten voor toegankelijke, bekende en laagdrempelige meldfaciliteiten.

1704 Emancipatie en grondrechten

1705 In Rotterdam moet iedereen mee kunnen doen. In werk, op school en in het
1706 stadsbestuur. D66 Rotterdam gaat voor een stad die voor iedereen werkt en waar
1707 iedereen de kans moet hebben om mee te doen. Grondrechten zijn de basis. We
1708 werken aan een stad waarin iedereen, ongeacht gender, achtergrond, geloof of
1709 seksuele voorkeur, de vrijheid heeft om eigen keuzes te maken en volledig mee te doen.
1710 Emancipatie is voor ons een voorwaarde voor een vrije en gelijke samenleving.

1711 We zien dat sociale ongelijkheid, rolpatronen en structurele uitsluiting nog steeds
1712 barrières opwerpen. Te veel mensen ervaren drempels in het onderwijs, op de
1713 arbeidsmarkt, in hun eigen familie of in de wijk. Vooral vrouwen, LHBTIQ+-personen en
1714 mensen in armoede worden nog te vaak beperkt in hun zelfbeschikking. Ook is de stad
1715 niet voor iedereen toegankelijk.

1716 Wat gaan we doen

1717 **We bevorderen economische zelfstandigheid.** We helpen mensen een zelfstandige
1718 positie te verkrijgen in de maatschappij. We realiseren dit door het verzorgen van

- 1719 scholingsprogramma's en stageplaatsen en het verstrekken van individuele
1720 ondersteuning.
- 1721 **Heropening vrouwenrechtswinkel.** Al in 1986 had Rotterdam als eerste stad een
1722 vrouwenrechtswinkel. Wat D66 betreft heropent de vrouwenrechtswinkel in Rotterdam.
1723 Dit doen we samen met andere sociale partners. Zo bevorderen we de toegang tot het
1724 recht voor vrouwen.
- 1725 **We gaan voor een inclusief lokaal bestuur.** Rotterdam is een stad met een grote
1726 diversiteit. De gemeente hoort daarvan een afspiegeling te zijn. Daarom maken we ons
1727 hard voor meer inclusieve arbeidsvoorwaarden voor ambtenaren. Bijvoorbeeld
1728 verbeterde arbeidsvoorwaarden voor meerouder(regenboog)gezinnen door middel van
1729 inclusieve regelingen voor partner-, ouderschaps-, zorg- en calamiteitenverlof.
- 1730 **We werken aan toegankelijkheid.** Overheidsgebouwen en openbare ruimtes, zoals
1731 parken en pleinen, dienen toegankelijk en veilig te zijn vormgegeven voor mensen met
1732 een beperking. Daarvoor blijven we ons inzetten, altijd in overleg met
1733 belangenorganisaties en lokale initiatieven.
- 1734 **We beschermen het demonstratierecht.** Landelijk zien we dat het demonstratierecht
1735 onder druk staat. Beperkingen zijn alleen toegestaan als het écht nodig is. Daarin mag
1736 geen onderscheid worden gemaakt op basis van de inhoud. Er moeten duidelijke regels
1737 voor de inzet van camera's zijn, zo moeten eerst 'lichtere' maatregelen zijn geprobeerd.
1738 Wat is het beoogde doel en is dit niet op een minder ingrijpende manier te bereiken?
1739 Wat is de duur van de inzet? Achteraf moet verantwoording worden afgelegd wanneer
1740 een demonstratie wordt verboden of afgebroken. We zijn tegen de inzet van
1741 gezichtsherkenningstechnologie bij demonstraties of het trainen van kunstmatige
1742 intelligentie door middel van deze camerabeelden.
- 1743 **We zorgen voor hygiënische en toegankelijke openbare toiletfaciliteiten.** Rotterdam
1744 dient, zeker in het centrum, te voldoen aan de toiletnorm, waarbij om de 500 meter een
1745 toiletfaciliteit aanwezig is.

1746 Nieuwkomers in Rotterdam

- 1747 Voor nieuwkomers, of zij nu expats, arbeidsmigranten of vluchtelingen zijn, moet
1748 Rotterdam een fijne plek zijn om te leven. Voor sommige groepen moet de gemeente
1749 zich extra inspannen zodat nieuwe inwoners uit andere landen zich snel geborgen
1750 voelen en volwaardig kunnen participeren in het Rotterdamse. Taalverwerving en het
1751 vormen van sociale contacten zijn hiervoor essentiële elementen. Wij streven ernaar om

1752 hen, in samenwerking met betrokken inwoners en het bedrijfsleven, hierbij te
1753 ondersteunen en te begeleiden. Rotterdam is een stad van kansen , ook voor wie hier
1754 pas net arriveert. Wij willen dat nieuwkomers zich welkom voelen, zo snel mogelijk de
1755 taal leren, werk vinden, meedoen in de samenleving en zich veilig voelen. Integratie is
1756 geen eenrichtingsverkeer: het vraagt om een open houding van de stad en om duidelijke
1757 ondersteuning vanuit de overheid.

1758 We zien een stad vol kansen voor nieuwkomers. Die kansen worden niet altijd benut, en
1759 de gemeente zou meer kunnen doen. Bijvoorbeeld als het gaat om de opvang van
1760 asielzoekers. Ook zien we dat taal, sociaal netwerk en bureaucratische drempels vaak
1761 grote obstakels vormen.

1762 Wat gaan we doen

1763 **Toereikende opvang voor asielzoekers.** Wij willen dat Rotterdam bijdraagt aan de
1764 opgave die er ligt bij de opvang van asielzoekers. Bij voorkeur kleinschalig en gespreid
1765 over de stad, waarbij we oog hebben om kwetsbare wijken niet te overvragen. Op z'n
1766 minst voldoen we aan de opgave die voortvloeit uit de spreidingswet met vaste
1767 opvangplekken in plaats van tijdelijke en noodopvangplekken. Daarnaast voldoen we
1768 aan de jaarlijkse taakstelling voor het huisvesten van statushouders.

1769 **Gegarandeerde voorzieningen voor uitgeprocedeerde asielzoekers en**
1770 **ongedocumenteerden.** Wie geen recht heeft op een verblijfsvergunning moet
1771 uiteindelijk het land verlaten. De gemeente moet echter wel haar verantwoordelijkheid
1772 nemen om te zorgen dat deze mensen niet zonder voorzieningen op straat belanden, als
1773 het Rijk dat niet doet. Deze groep moet daarom toegang hebben tot de minimale
1774 voorzieningen: een slaapplek, sanitaire voorzieningen en eten. Daarnaast bieden we
1775 hulp om van verslaving af te komen en ondersteuning om weer zelfstandig te kunnen
1776 leven.

1777 **We geven extra aandacht aan alleenstaande minderjarige vluchtelingen.**
1778 Alleenstaande minderjarige vluchtelingen lopen tegen veel problemen aan. De
1779 gemeente moet, samen met Nidos, zoeken naar panden die geschikt zijn om deze
1780 kinderen op te vangen. Ook de vervolghuisvesting moet op orde zijn. Toegang tot
1781 (sport)verenigingen is essentieel. We zorgen voor één centraal aanspreekpunt voor
1782 organisaties met praktische vragen.

1783 **We leren mensen de taal.** De gemeente helpt nieuwkomers die dat nodig hebben
1784 actief om te integreren en de taal te leren. Daarbij betrekken we onderwijsinstellingen
1785 en maatschappelijke organisaties. Ook ondersteunen we bottom-up initiatieven op het
1786 gebied van werk en onderwijs. Daarnaast gaan we door met de Vroege Start aanpak.

1787 **We gebruiken AI als hulpmiddel voor integratie.** Wie nieuw is, spreekt de taal vaak
1788 nog niet en is ook niet altijd het Engels machtig. D66 Rotterdam staat voor een
1789 dienstbare gemeente en ziet AI hier als kans. Nieuwkomers mogen op de lange termijn
1790 niet afhankelijk worden van AI, als dat hun vermogen om mee te doen in de weg zit.

1791 **Wat vragen we van Rotterdammers**

1792 Sta open voor ontmoeting met nieuwe Rotterdammers in je wijk, op school of op je werk.
1793 Deel je taal, kennis of netwerk , bijvoorbeeld als taalmaatje of vrijwilliger. We vragen van
1794 alle Rotterdammers om naar vermogen mee te doen in de samenleving, en waar het kan
1795 anderen daarbij te helpen.

1796 Sta open voor gesprek en reflectie: bewustwording begint bij jezelf. Meld discriminatie
1797 als je het ziet of ervaart , ook anoniem. Denk mee over een stad waarin iedereen zich
1798 welkom voelt, en spreek je uit tegen uitsluiting, ook in je eigen omgeving.

1799 Een stad met gelijke kansen: Waar niemand valt 1800 en iedereen kan groeien

1801 Rotterdam is een bruisende stad met diverse inwoners die allemaal te maken hebben
1802 met onderwijs, zorg en welzijn. Ons motto ‘laat iedereen vrij, maar niemand vallen’ staat
1803 centraal: vrijheid betekent ruimte voor persoonlijke ontwikkeling, met steun en een
1804 stevig vangnet waar nodig. Bestaande formele en informele netwerken versterken we
1805 duurzaam, zodat zij veerkrachtig en toegankelijk blijven. Door samen te werken met
1806 bewoners, onderwijs, zorg en welzijn voorkomt de gemeente dat mensen van het kastje
1807 naar de muur worden gestuurd. Met meer regie, samenhang en gelijkwaardige relaties
1808 bouwen we aan een eenvoudige en betrouwbare sociale basis, zonder overmatige
1809 bureaucratie en mét ruimte voor motivatie en initiatief.

1810 Armoede en schulden

1811 In Rotterdam groeit nog altijd één op de vijf kinderen op in armoede. Ook lopen bijna
1812 60.000 huishoudens risico op problematische schulden. Dat is onacceptabel. D66 wil
1813 dat ieder kind en iedere volwassene de kans krijgt om volwaardig mee te doen in de
1814 stad. Daarom pakken we armoede en schulden niet alleen aan met hulp achteraf, maar
1815 vooral door te voorkomen dat mensen erin terechtkomen.

1816 Wat gaan we doen

1817 **Schulden sneller oplossen.** D66 wil dat Rotterdammers sneller schuldenvrij worden.
1818 Daarom zetten we saneringskredieten in als standaard en verkorten we
1819 schuldhulptrajecten waar mogelijk. Ambtenaren krijgen meer ruimte om maatwerk te
1820 leveren, zodat een gezin niet onnodig verder wegzakt. Ook nemen we vaker schulden
1821 over als dit uitzichtloosheid doorbreekt. Wij willen dat alle bewoners die aanspraak
1822 kunnen maken op schuldregelingen ook deze kunnen krijgen.

1823 **Voorkomen is beter dan genezen.** Veel schulden ontstaan door onverwachte
1824 gebeurtenissen of doordat mensen te laat hulp zoeken. Rotterdam zet stevig in op
1825 vroegsignalering, bijvoorbeeld via scholen, woningcorporaties en zorginstellingen. Bij
1826 jongeren investeren we in financiële educatie en koppelen we hen waar nodig aan
1827 maatjes of coaches, zodat geldproblemen niet uit de hand lopen.

1828 **Kinderen staan voorop.** Armoede werkt generaties lang door. D66 wil dat geen enkel
1829 kind opgroeit in armoede. We zetten daarom in op het verlagen van schoolkosten, het
1830 uitbreiden van het Jeugdtegoed en toegang tot sport, cultuur en gezonde voeding.
1831 Ouders krijgen extra ondersteuning bij schulden, zodat financiële stress de opvoeding
1832 en kansen van hun kinderen niet ondermijnt.

1833 **Menselijke maat in de uitvoering.** De gemeente gaat uit van vertrouwen, niet van
1834 wantrouwen. Dat betekent: geen harde terugvorderingen bij kleine vergissingen, geen
1835 boetes die schulden verergeren, en meer coulance in de uitvoering van de
1836 Participatiewet. Bij giften tot €1.200 per jaar wordt niet gekort op de bijstand. Zo
1837 voorkomen we dat regels mensen onnodig vastzetten.

1838 **Rotterdammers bereiken en ondersteunen.** Hulp moet vindbaar en begrijpelijk zijn.
1839 We breiden de wijkhubs uit tot laagdrempelige geldloketten waar Rotterdammers
1840 terechtkunnen met al hun financiële vragen. Hier werken professionals en vrijwilligers
1841 samen, en kunnen mensen ook digitaal ondersteuning krijgen. Voor groepen die minder
1842 makkelijk bereikt worden, gaat de gemeente actief de wijk in.

1843 **Ondernemers en slachtoffers toeslagenaffaire.** Ondernemers die in de schulden zijn
1844 beland, bijvoorbeeld door corona of inflatie, helpen we bij een doorstart. Naast de
1845 landelijke aanpak helpt Rotterdam de slachtoffers van de toeslagenaffaire: we bieden
1846 steun, nemen waar nodig schulden over en zorgen voor snelle, persoonlijke begeleiding.

1847 **Een stad zonder erfelijke armoede.** Onze ambitie is helder: het aantal kinderen dat in
1848 armoede opgroeit, moet in de komende raadsperiode gehalveerd worden. Dat doen we
1849 door schulden sneller op te lossen, inkomensregelingen toegankelijker te maken en
1850 gezinnen rust en zekerheid te bieden. Zo doorbreken we de vicieuze cirkel van armoede
1851 en geven we Rotterdammers uitzicht op een betere toekomst.

1852 Onderwijs

1853 Kansrijk opgroeien doe je in jouw gezin, op school en in een steeds groter wordende
1854 wereld. Daarin is het fijn dat je veel voorbeelden hebt waar je je mee kan identificeren.
1855 Scholen zijn het centrale punt in het leerecosysteem die op hun beurt in contact staan
1856 met het gezin en de natuur, sport, kunst, cultuur en beroepsoriëntatie van de stad. In
1857 2030 heeft elk kind en elke jongere de kans om onderwijs te volgen wat bij hen past.

1858 De schil rond de school en de rest van het leerecosysteem wordt verstevigd om een
1859 helpende hand te bieden als het kind of de jongeren niet zelfstandig verder kan komen.
1860 Het gevaar in het onderwijs en de zorg hieromheen is dat de werkdruk snel te hoog kan
1861 worden.

1862 Wat gaan we doen

1863 **Maximale ouderbijdrage.** We stellen een maximum aan de vrijwillige ouderbijdrage:
1864 meedoen mag niet afhangen van iemands portemonnee.

1865 **Versterking voorschoolse educatie.** We geven extra aandacht aan de Rotterdamse
1866 peuterklassen, met speciale inzet op het bereiken van kwetsbare groepen. Het

1867 stimuleren van deelname aan voorschoolse educatie is essentieel om kinderen al op
 1868 jonge leeftijd gelijke kansen te bieden. Juist in financieel moeilijke tijden blijven we
 1869 hierin investeren, omdat we weten dat vroege ondersteuning één van de meest
 1870 effectieve manieren is om achterstanden te voorkomen en ontwikkeling te bevorderen.

1871 **Centraal aanmelden voor de basisschool.** Er komt een centraal aanmeldpunt voor
 1872 alle basisscholen in Rotterdam, waarmee ouders hun schoolkeuzes kunnen aangeven.

1873 **Passend voortgezet onderwijs.** Er is een mogelijkheid voor een uitgestelde
 1874 voorselectie van leerlingen door nieuwe pilots voor langere brugklassen. We putten
 1875 inspiratie uit de kopklassen in Amsterdam en onderzoeken hoe dit in Rotterdam kan
 1876 worden ingevoerd. We onderzoeken een mogelijkheid om leerlingen vakken te laten
 1877 volgen op andere niveaus.

1878 **Aanpak thuiszitters.** Het aantal thuiszitters wordt tot een minimum beperkt door deze
 1879 doelgroep wel een structuur te geven door begeleiding, opvang of een andere vorm van
 1880 zingeving.

1881 **Diverse feestdagen.** We gaan met scholen in gesprek om te regelen dat leerlingen
 1882 verlof kunnen krijgen op voor hen belangrijke culturele of religieuze feestdagen en
 1883 herdenkingen.

1884 **Gratis menstruatieproducten op alle scholen.** Dankzij D66 zijn al ruim 180 basis- en
 1885 middelbare scholen in Rotterdam aangesloten bij het programma gratis
 1886 menstruatieproducten. Wij zetten dit programma voort met als missie dat iedere school
 1887 straks gratis menstruatieproducten aanbiedt in Rotterdam.

1888 **Schil om de school.** We gaan de school-zorgteams verbeteren op de aandachtspunten
 1889 die nodig zijn. Zo komt er een schoolgebonden medewerker die ouders ondersteunt bij
 1890 het vinden van passende hulp. We geven het Centrum Jeugd en Gezin een vaste plaats
 1891 in de school. In 2030 worden leerlingen niet zonder warme overdracht doorverwezen
 1892 naar een ander zorgpunt. Er is ten aller tijden een hoofdverantwoordelijke bij betrokken.

1893 **Zorgwijzer voor snelle ondersteuning.** Er is een duidelijk beeld van de formele en
 1894 informele zorg die hulp kan bieden aan de leerlingen en ouders in en buiten de school.
 1895 Bijvoorbeeld door een zorgwijzer te maken waarop alle relevante organisaties staan,
 1896 zodat onderwijs- en zorgprofessionals snel de juiste ondersteuning kunnen vinden en
 1897 minder mensen van kastjes naar muren worden gestuurd.

1898 **Leerecosystemen** In 2030 zijn de basisscholen en middelbare scholen gekoppeld met
 1899 de wijk en vormen ze het middelpunt van alles wat in de wijk wordt georganiseerd. De

- 1900 scholen in eenzelfde buurt houden onderling meer contact over hun populatie en
1901 omgeving, zodat er gezamenlijk maatwerk kan worden geleverd.
- 1902 **Activiteitsregisseur.** Iedere school heeft een sport-, cultuur- en natuurcoördinator, die
1903 (naschools) aanbod organiseert. Daarbij kan geëxperimenteerd worden met een
1904 binnenschoolse of juist bovenschoolse coördinator op wijkniveau of per onderwerp. We
1905 ontwikkelen een ‘menukaart’ met aanvullend les- en activiteitenaanbod uit
1906 Rotterdamse culturele, educatieve en maatschappelijke organisaties. Op die manier
1907 kunnen onderwijsprofessionals makkelijk een passende buitenschoolse activiteit
1908 vinden voor hun leerlingen. Overkoepelende organisaties rond cultuur, natuur en sport
1909 werken samen om scholen en hun leerlingen op de beste manier bij te staan in hun weg
1910 vinden naar een bij hen passende vrijetijdsbesteding.
- 1911 **Aanpak lerarentekort.** In 2030 is het lerarentekort verminderd door het praktisch
1912 inzetten van ondersteuning, meer inzetten op een meer diverse lerarenpool en het
1913 koesteren van al de aanwezige leraren. Leraren worden ontlast van niet-onderwijstaken,
1914 door administratieve en coördinerende collega’s en door ondersteunende teams
1915 rondom de school, onder andere met professionals uit sport, cultuur en welzijn. Er
1916 wordt onderzocht wat onderwijsassistenten nodig hebben om te kunnen doorgroeien
1917 tot leraar.
- 1918 **Docenten behouden.** Scholen krijgen meer middelen en ruimte om personeel
1919 duurzaam te behouden, bijvoorbeeld via: flexibelere inzet, beter mentorschap en
1920 begeleiding. We gaan door met RAP010 om zo het tekort in maatschappelijke sectoren
1921 te verkleinen.
- 1922 **Meer Rotterdam in de leraar.** Er wordt ingezet op meer diverse schoolbesturen en
1923 onderzocht hoe we de lerarenteams meer inclusief (en divers kunnen maken).
- 1924 **Een lerende stad**
- 1925 Elke Rotterdammer, ongeacht het opleidingsniveau, heeft de mogelijkheid op een baan
1926 met ontwikkelmogelijkheden en een toekomstperspectief in bijvoorbeeld de bouw en
1927 techniek, de zorg, de haven en het onderwijs. Om altijd het beste in jezelf naar boven te
1928 kunnen halen is het belangrijk om het werkveld en de opleidingen toegankelijk en
1929 zichtbaar te maken. Door de combinatie van de locatie, burgers, onderwijs en
1930 onderzoek, overheid en de sector als een professionele werkplaats te zien wordt het
1931 makkelijker om actief in te spelen op thema’s zoals duurzaamheid, technologische
1932 innovatie, geopolitieke veranderingen, grootstedelijke vraagstukken, defensie en de
1933 Rotterdamse haven.

1934 **Wat gaan we doen**

1935 **Permanent gratis bibliotheekpas.** De pilot voor een gratis bibliotheeklidmaatschap
1936 voor iedere Rotterdammer is een groot succes. D66 maakt deze pilot graag permanent
1937 om het lezen zo gemakkelijk mogelijk te maken. Daarnaast blijven we met deze
1938 campagne het belang van lezen van jongs af aan benadrukken.

1939 **Onderwijs is de motor van vernieuwing.** Onderwijsinstellingen krijgen letterlijk en
1940 figuurlijk een centrale plek binnen de innovatiehubs. Dit is de plek waar studenten,
1941 bedrijven en de nieuwe ondernemingen met elkaar in aanraking komen. Hier kunnen
1942 studenten ook terecht voor de eerste stappen richting een eigen onderneming. Door
1943 deze kruisbestuiving van bedrijvigheid en onderwijs zorgen we voor de nieuwe generatie
1944 ondernemers. Innoveren doe je namelijk samen, hand in hand.

1945 **Leven lang leren.** We richten een Rotterdams Omscholingsinstituut op voor
1946 intersectoraal werk. Er komt een bijscholingsmenu om iedereen de mogelijkheid te
1947 bieden onderwijs te volgen op welk gebied ze maar willen. Het wordt eenvoudiger voor
1948 bijstandsgerechtigde personen om een opleiding te volgen of vrijwilligerswerk te doen.

1949 **Technische topopleidingen naar de stad halen.** De Erasmus Universiteit en Erasmus
1950 MC bouwen al aan sterke campussen. D66 maakt zich daarnaast hard voor de komst
1951 van de TU Delft in Rotterdam. In 2027 moeten de eerste opleidingen in de stad draaien,
1952 bijvoorbeeld op campus Erasmus MC, en moet er zicht zijn op verdere uitbreiding. Als
1953 gemeente dragen we hier financieel aan bij en helpen we met het vinden van geschikte
1954 locaties.

1955 **Professionele Werkplaatsen uitbouwen.** In 2030 zijn in Rotterdam de Professionele
1956 Werkplaatsen verder ontwikkeld zodat werken en leren hand in hand kan gaan en
1957 aansluiten bij de vraag van werkgevers en de uitdagingen van de economie van morgen.

1958 **Van leren naar werken.** De LeerWerkAkkoorden uit 2019 worden geëvalueerd en
1959 geactualiseerd. In actieve sectoren worden de netwerken tussen de opleidingen en hun
1960 beroepen verankerd en aangescherpt. Het wordt niet meer aan het toeval overgelaten.
1961 De regie wordt opgepakt om het netwerk verder te ontwikkelen. Waar de
1962 samenwerkingen zijn weggefallen, worden deze weer opgepakt. Er wordt gekeken naar
1963 de best practices om deze verder te ontwikkelen en te delen.

1964 **Talent gaat niet verloren.** Vanuit het onderwijs vindt er een warme overdracht plaats
1965 over vroegtijdige schoolverlaters naar een ontwikkelcoach, zodat talent niet verloren
1966 gaat.

- 1967 **De juiste opleiding.** We maken het werkveld zichtbaar en toegankelijk, banen- en
1968 stagemarkten, bedrijfsbezoeken, duaal leren en school-werkbezoeken.
- 1969 **Meer stages voor MBO'ers.** Het MBO is de motor van onze stad. We realiseren 1.000
1970 extra stageplekken voor mbo-studenten.
- 1971 **Stagediscriminatie wordt niet geaccepteerd.** Studenten worden meer begeleid in het
1972 vinden van een stageplek, waarbij de student en de begeleider bewust omgaan met
1973 signalering van discriminatie. Rotterdam verbindt consequenties aan de samenwerking
1974 met bedrijven die wel discrimineren.
- 1975 **Aanpak werkloosheid.** We ondersteunen pilots en onderzoek naar het terugdringen
1976 van langdurige werkloosheid. We breiden de toepassing van de Loonkostensubsidie uit.
- 1977 **Meer basisbanen.** We breiden het aantal basisbanen uit voor mensen met een afstand
1978 tot de arbeidsmarkt.
- 1979 **Rotterdam studentenstad**
- 1980 Rotterdam moet alle voorzieningen bieden om studenten zich te kunnen ontwikkelen,
1981 waar innovatie wordt gestimuleerd en waar studenten zich verbonden voelen met de
1982 gemeenschap. We zien dat de Rotterdamse studentenpopulatie divers is, van mbo tot
1983 wo studenten, van regionale tot internationale studenten en van diverse culturele
1984 achtergronden. Deze diversiteit is onze kracht. MBO-studenten beter integreren in het
1985 Rotterdamse studentenleven.
- 1986 **Wat gaan we doen**
- 1987 **Versterken van studentenevenementen.** We geven meer 24-uurs vergunningen voor
1988 studentenactiviteiten, met aandacht voor overlast voor de omgeving. Rotterdam
1989 Festivals gaat studentenevenementen verder ondersteunen om de regeldruk voor
1990 studenten te verminderen. Door een betere afstemming van de Eurekaweek met de
1991 introductieweken van het hbo en mbo, versterken deze elkaar.
- 1992 **Inclusief studentenleven.** Ondersteuning van diverse studenteninitiatieven die zich
1993 richten op inclusiviteit. Door middel van studentenkortingen voor kunst, cultuur en sport
1994 maken we dit toegankelijk voor alle studenten.
- 1995 **Eurekaweek naar vijf dagen voor alle studenten.** Wegens oplopende kosten en
1996 teruglopende deelnemersaantallen, moesten nieuwe studenten dit jaar de stad slechts
1997 in drie dagen leren kennen. Dat is te weinig om een goed beeld van onze stad en het
1998 studentenleven te krijgen. We vragen alle onderwijsinstellingen wo, hbo en mbo
1999 gezamenlijk een inclusieve en uitgebreide Eurekaweek te organiseren, waarbij alle
2000 nieuwe studenten de week van hun leven hebben en de stad goed leren kennen.

2001 Een stad die gezond is

2002 Iedere Rotterdammer verdient toegankelijke zorg die past bij de eigen leefwereld.
2003 Daarom zetten we in op maatwerk, gelijkwaardigheid en innovatie in de uitvoering van
2004 de WMO en de Jeugdwet. We verminderen bureaucratie, bevorderen inclusiviteit en
2005 investeren in preventie en informele ondersteuning. Zorg wordt samen met en rondom
2006 mensen georganiseerd, met oog voor kwaliteit, effectiviteit en de menselijke maat,
2007 zodat iedereen, van jong tot oud, met of zonder beperking, de juiste ondersteuning
2008 krijgt.

2009 Sociale contacten en gemeenschapszin zijn onmisbaar voor het welzijn van
2010 Rotterdammers. D66 wil sterke sociale netwerken en eenzaamheid tegengaan, met
2011 steun voor organisaties en initiatieven die isolement bestrijden, vooral bij ouderen en
2012 kwetsbaren. Zorg en ondersteuning moeten persoonlijk en betrouwbaar zijn, met vaste
2013 contactpersonen en meer samenwerking tussen formele en informele organisaties, die
2014 daarbij structurele zekerheid verdienen. Armoede vraagt om perspectief en
2015 zelfstandigheid, daarom geven we professionals bij Vraagwijzer en Wijkteams meer
2016 handelingsvrijheid om sneller te schakelen. Bewonersinitiatieven krijgen ruimte via right
2017 to challenge en right to cooperate, terwijl de gemeente vertrouwen als uitgangspunt
2018 hanteert. Zo bouwen we aan een zorgzame stad waarin iedereen meetelt en meedoet.

2019 Wat gaan we doen

2020 **Verantwoordelijkheid bij zorgverleners.** We gaan afspraken maken met WMO- en
2021 Jeugdzorg organisaties over een zo efficiënt mogelijk inzet van de middelen, inclusief
2022 een maximum aan te declareren zorg. Zorgaanbieders worden daarmee meer
2023 verantwoordelijk voor verantwoorde inzet van middelen en zo worden efficiënte
2024 samenwerkingsverbanden gestimuleerd. Toezicht vindt zoveel mogelijk tussen
2025 zorgorganisaties plaats (op de horizontale lijn). Alleen bij signalen over
2026 onregelmatigheden vinden gemeentelijke kwaliteitscontroles plaats. De rapportages die
2027 hieruit voortkomen zijn voor iedereen inzichtelijk. Kern blijft dat er wordt gehandeld
2028 vanuit vertrouwen totdat het vertrouwen geschaad wordt: high trust, high penalty.

2029 **Toegankelijk voor iedereen.** De gemeentelijke instellingen en diensten zijn in de fysieke
2030 omgeving van wonen, werken en leven voor iedere Rotterdammer toegankelijk, ook voor
2031 ouderen en mensen met een beperking. Zorgorganisaties in Rotterdam leveren
2032 inclusieve zorg en bieden persoonsgerichte zorg aan hun cliënten. Alle Rotterdamse
2033 zorginstellingen halen een keurmerk voor inclusieve en veilige LHBTIQA+ zorg. De
2034 gemeente vereenvoudigt de toegang tot jeugdzorg door één helder, laagdrempelig loket
2035 en zet in op een verbetering van de samenwerking tussen instanties.

2036 **Rotterdamse transkliniek.** Samen met de GGD en andere zorgpartners openen we een
2037 laagdrempelig en veilig aanspreekpunt voor transgender personen die nu te maken
2038 hebben met jarenlange wachttijden en vaak gedwongen worden hun zorg zelf, soms
2039 onveilig, te regelen. De kliniek biedt hormoonzorg, medische begeleiding,
2040 psychologische steun en preventieve gezondheidsdiensten zoals soa-testen en
2041 vaccinaties.

2042 **Digitalisering om te ondersteunen.** E-health en zorgtechnologie worden ingezet om
2043 jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning effectiever in te richten, waardoor
2044 administratieve lasten voor zorgverleners verminderen en wachtlijsten krimpen. In het
2045 terugdringen van de wachtlijsten in de Jeugdzorg hebben de jongeren met een
2046 dubbeldiagnose prioriteit.

2047 **Stimulatie van intergenerationeel contact.** Er komt een stimuleringsbeleid op
2048 gecombineerde opvang tussen verschillende generaties, zoals voorschoolse opvang
2049 gecombineerd met dagbesteding voor ouderen, om contact tussen generaties te
2050 bevorderen.

2051 **Samenhang bij inkoop.** Er wordt gewerkt aan continuïteit en samenhang tussen de
2052 vormen van zorginkoop bij de verschillende aanbieders van zorg (zowel WMO als
2053 Jeugdzorg).

2054 **Versterking informele netwerken.** De informele steunstructuren voor gezinnen worden
2055 versterkt. De gemeente investeert in initiatieven zoals Buurtgezinnen, Steunouder en
2056 Home-Start, passend bij de behoeften van Rotterdamse gezinnen.

2057 Voorkomen is beter dan genezen

2058 Rotterdam kiest voor een gezonde stad waarin iedereen de kans krijgt om vitaal en
2059 veerkrachtig te leven. Preventie staat centraal, we willen problemen signaleren en
2060 aanpakken vóór ze uitgroeien tot zorgvragen. De gemeente werkt wijkgericht, zet stevig
2061 in op preventie, en biedt concrete ondersteuning. Gezondheid is niet alleen een
2062 individuele verantwoordelijkheid, maar een gezamenlijke opdracht.

2063 Wat gaan we doen

2064 **Aanpak overgewicht.** Om overgewicht aan te pakken wordt er meer bekendheid
2065 gegeven aan het programma 010-Fit'R en wordt het programma uitgebreid van kinderen
2066 naar jongeren, adolescenten en volwassenen.

2067 **Verhogen vaccinatiegraad.** Wij willen dat de vaccinatiegraad van het
2068 Rijksvaccinatieprogramma in Rotterdam voldoet aan de minimale WHO-norm. Hiervoor
2069 gaan we publieks- en gerichte campagnes intensiveren.

2070 **Stoppen met roken.** Er komt een laagdrempelig en gratis rook-stop-aanbod in elke wijk.
2071 Het bestaande stoppen-met-rokenaanbod wordt actief gedeeld met wijkteams en
2072 sociale professionals. Gebruikers van het gemeentelijke zorgverzekeringspakket
2073 worden jaarlijks actief gewezen op hun recht op een gratis begeleid stoptraject.

2074 **Rotterdam tegen eenzaamheid.** De gemeente investeert in wijkgerichte dagbesteding,
2075 ontmoeting en sociale verbinding om eenzaamheid onder ouderen te verminderen en
2076 tijdige zorg te organiseren. We zetten in op een actieplan om eenzaamheid te
2077 verminderen, met name onder ouderen, jongeren en (internationale) studenten.

2078 **Bestrijden van soa's.** We investeren in laagdrempelige en gratis testmogelijkheden bij
2079 de GGD en in de wijk, en organiseren samen met studentenverenigingen testacties op
2080 locatie om soa's sneller op te sporen. Ook breiden we het gebruik van zelftesten en
2081 online consulten uit, zodat mensen snel duidelijkheid krijgen en behandeling kunnen
2082 starten. Voorlichting

2083 **Toegang tot PrEP.** Om hiv-infecties terug te dringen, zorgen we dat PrEP in Rotterdam
2084 laagdrempelig, betaalbaar en breed beschikbaar is. We werken hierbij samen met de
2085 GGD, huisartsen en apothekers om ervoor te zorgen dat wie PrEP nodig heeft dit ook
2086 snel en veilig kan krijgen, met goede begeleiding en medische controle.

2087 **Versterken mentale gezondheid.** Om de mentale gezondheid onder Rotterdammers
2088 van alle leeftijden te verbeteren, zet de gemeente in op voorlichting, educatie en het
2089 creëren van een gezonde leefomgeving.

2090 **Wijzer in geldzaken.** Er komt een gemeentelijke campagne om financiële geletterdheid
2091 te vergroten. Het voorkomen of vroegtijdig aanpakken van financiële problemen binnen
2092 gezinnen leidt tot een vermindering van ongezonde stress.

2093 De onvoorwaardelijke hand

2094 We erkennen dat ieder mens recht heeft op zorg, ondersteuning en onderdak, ongeacht
2095 status of achtergrond. Vanuit internationale verplichtingen én menselijke waardigheid
2096 werken we doelgericht aan het beëindigen van dakloosheid, met concrete stappen en
2097 blijvende opvang. In Rotterdam laten we iedereen vrij, maar niemand vallen. Ook
2098 mensen die niet zien of erkennen dat ze hulp nodig hebben. Hulp begint met het winnen
2099 van vertrouwen en bij complexe problematiek is maatwerk en opvolging van belang. Ook
2100 hier geldt uiteraard de ambities uit zorg en welzijn, juist voor deze groep.

2101 Wat gaan we doen

2102 **Recht op zorg.** Toegang tot zorg als universeel recht: Iedere Rotterdammer die
2103 medische noodzakelijke zorg nodig heeft krijgt deze. Rotterdamse zorgorganisaties

- 2104 declareren medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden via de regeling medisch
2105 noodzakelijke zorg aan onverzekerden.
- 2106 **Een veilige slaappleats.** Vanaf winter 2026 is de opvang iedere winter geopend van 1
2107 november tot en met 1 april. In deze opvang zijn huisartsenzorg en maatschappelijk
2108 werk aanwezig. Afschaffing van het verbod op buiten slapen. Niemand wordt beboet of
2109 weggestuurd omdat die buiten slaapt.
- 2110 **Hostile architecture.** In onze stad leven Rotterdammers. Het kan niet zo zijn dat we
2111 banken en stoepen hebben waarop het niet fijn is om te zitten. In Rotterdam stoppen we
2112 met deze banken en ander straatmeubilair.
- 2113 **Recht op onderdak voor iedereen in 2030.** Met initiatieven als Housing First en
2114 Project010 krijgt iedere dak- en thuisloze Rotterdammer vóór 2030 een eigen dak boven
2115 het hoofd. Daarbij is ook ruimte nodig voor nieuwe vormen van opvang, zoals het
2116 Hotspot Hutspot Hotel. De gemeente kan helpen door locaties beschikbaar te stellen
2117 en de samenwerking met maatschappelijke organisaties te versterken.
- 2118 **Persoonlijke begeleiding.** Mensen met meerdere complexe problemen die geen weg
2119 kunnen vinden binnen de verschillende organisaties (zowel formeel als informeel)
2120 krijgen één vaste contactpersoon die vertrouwen opbouwt en helpt bij het vinden van
2121 passende hulp.
- 2122 **Werken wordt niet bestraft.** We bieden iedere bijstandsgerechtigde persoon de
2123 mogelijkheid om tijdelijk tot het leefbare minimumloon bij te verdienen naast hun
2124 uitkering. We kijken verder welke (experimentele) manieren we kunnen inzetten om
2125 kwetsbare situaties zoveel mogelijk te voorkomen.
- 2126 **Wat vragen we van Rotterdammers**
- 2127 Niet iedereen heeft hetzelfde geluk in het leven. Rotterdammers kunnen helpen door
2128 deel te nemen aan lokale initiatieven, verantwoordelijkheid te nemen en te zorgen voor
2129 kwetsbare mensen in hun omgeving. Gemeenschappen moeten ruimte, middelen en
2130 samenwerking krijgen om samen maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. Zo
2131 creëren we verbinding, wederzijds vertrouwen en een inclusieve stad waarin iedereen
2132 zijn of haar potentieel kan benutten en vragen we mensen om de kansen die we bieden
2133 aan te grijpen.
- 2134 **Overal sport in Rotterdam**
- 2135 Rotterdam is een stad om trots op te zijn als het gaat om sport. Met drie betaald
2136 voetbalorganisaties, een bloeiende street culture en een grote diversiteit aan
2137 sportaanbieders is onze sportinfrastructuur uniek in Nederland. D66 gaat deze kracht

2138 verder uitbouwen en toegankelijk maken voor iedereen. Sport en bewegen verbindt
2139 mensen, verbetert de gezondheid en maakt wijken leefbaarder en veiliger. Daarom
2140 zetten we in op een sport aanpak waarin iedere Rotterdammer zich welkom voelt,
2141 ongeacht afkomst, huidskleur, seksuele oriëntatie of genderidentiteit. Terwijl het aantal
2142 leden van sportverenigingen daalt, groeit het aantal zelfstandige sportaanbieders, urban
2143 sporters en sporters zonder club. D66 erkent de waarde van verenigingen, maar wil ook
2144 ruimte en ondersteuning bieden aan alternatieve vormen van sport, met eerlijke toegang
2145 tot faciliteiten, flexibele gebruiksuren en samenwerking met de gemeente.

2146 Wat gaan we doen

2147 **Meer sportvoorzieningen in de openbare ruimte.** We investeren in zowel hardware
2148 (plekken, toestellen, velden) als software (programmering, begeleiding en activatie
2149 vanuit de wijk). Wijkbewoners, sportaanbieders en sporters zelf weten vaak het beste
2150 wat er nodig is. Daarom willen we hen actief betrekken bij het ontwerp, gebruik en
2151 beheer van sportvoorzieningen. Populaire skateparken ontwikkelen we tot
2152 multifunctionele hubs, geschikt voor onder andere BMX, steppen, hardlopen en andere
2153 sporten. We richten sport stroken in langs het Rotterdams Tij en het Hefpark wat ruimte
2154 biedt aan uiteenlopende vormen van sport.

2155 **Laagdrempelig sporten.** Sporten moet voor iedereen toegankelijk zijn. Sport en
2156 bewegen zijn essentieel, voor zowel jongeren als ouderen. Naast dat de gemeente zich
2157 inzet middels subsidies om de jeugd in Rotterdam toegang te geven tot sport, zoals
2158 bijvoorbeeld via het Jeugdfonds Sport&Cultuur, zien we ook dat er een grote groep
2159 volwassenen is die momenteel een afstand tot sport heeft. Daarom zetten we in op een
2160 Sportfonds voor volwassenen. Succesvolle initiatieven van het Sportbedrijf Rotterdam,
2161 zoals Swapgym, willen we voortzetten en verder uitbreiden.

2162 **Sport voor alle studenten.** Iedere Rotterdamse student verdient toegang tot betaalbare
2163 sportfaciliteiten, of je nu mbo-, hbo- of wo-student bent. Erasmus Sport laat zien hoe
2164 waardevol een centrale plek is waar studenten samen kunnen sporten. We willen dit
2165 uitbreiden naar een netwerk van sportcentra verspreid door de stad, zodat studenten op
2166 verschillende plekken terecht kunnen tegen een voordelig tarief. Samen met de
2167 onderwijsinstellingen onderzoeken we hoe we dit netwerk kunnen realiseren. Zo maken
2168 we sporten niet alleen toegankelijk, maar dragen we ook bij aan de gezondheid van
2169 Rotterdamse studenten.

2170 **Inclusiviteit en gelijkwaardigheid als kern van sportbeleid.** Rotterdamse clubs
2171 moeten een actieve rol spelen in het tegengaan van discriminatie en racisme. Daarom
2172 starten we een brede stedelijke campagne, waarin juist de grote clubs en aanbieders
2173 met een voorbeeldfunctie vooraan staan. Zij worden ook actief gestimuleerd om deel te

2174 nemen aan evenementen zoals Rotterdam Pride, Dodenherdenking en Ketikoti.
2175 Daarnaast introduceren we onafhankelijke steekproeven bij sportverenigingen. Clubs
2176 die hun inspanningsverplichting om racisme en discriminatie te bestrijden niet naleven,
2177 kunnen sancties opgelegd krijgen. Alleen zo bouwen we aan een sportklimaat dat echt
2178 veilig is voor iedereen.

2179 **Rotterdam Topsport.** We zetten ons in om de nieuwe KNVB Campus naar Rotterdam te
2180 halen. Niet alleen als centrum voor topvoetbal, maar ook als broedplaats voor
2181 innovatie, inclusie en maatschappelijke impact binnen de sport. Daarom moet een deel
2182 van de faciliteiten toegankelijk zijn voor alle Rotterdammers.

2183 Wat vragen we van Rotterdammers

2184 Bewegen is gezond, dus ga sporten. Of dat nu bij een club is of in je eentje. Of je nu traint
2185 voor de marathon of gewoon wandelt langs de Maas. Beweeg!

2186 Een stad die luistert: Waar dienstverlening 2187 mensenwerk en democratie leeft.

2188 Wij willen een gemeente die goed werkt en oog heeft voor mensen. Iedereen moet snel
2189 en duidelijk geholpen worden. De gemeente moet makkelijk te bereiken zijn, met
2190 duidelijke regels en minder verkokering.

2191 Wat gaan we doen

2192 **Dienstverlening die aansluit bij de behoeften van inwoners en ondernemers.** We
2193 staan voor de menselijke maat: oog voor de situatie van de individuele Rotterdammer en
2194 een gemeente die luistert, ondersteunt en handelt. We investeren in een klantgerichte
2195 cultuur waar ambtenaren ruimte krijgen om maatwerk te leveren en samen met
2196 inwoners en ondernemers naar oplossingen te zoeken, ook als dat buiten de gebaande
2197 paden is. Klanttevredenheid verhogen we door het actief verzamelen van feedback,
2198 trainen van medewerkers en het verbeteren van processen op basis van de wensen van
2199 Rotterdammers.

2200 **Eén loket, elke deur is juist.** Rotterdammers mogen nooit meer van het kastje naar de
2201 muur gestuurd worden. Of het nu gaat om ondernemen, wonen, zorg, veiligheid of
2202 participatie: de overheid moet werken vanuit het principe 'elke deur is juist'. Dat
2203 betekent dat inwoners en ondernemers met hun vraag bij één loket terecht kunnen,
2204 waarna de overheid zelf zorgt voor doorverwijzing en opvolging. In Rotterdam richten we
2205 daarom een overheidsbreed loket in, waar dienstverlening van gemeente, rijk en
2206 uitvoeringsorganisaties samenkomt. Dit verlaagt de regeldruk, verhoogt de
2207 gebruiksvriendelijkheid en maakt de overheid betrouwbaar en toegankelijk.

2208 **Ombudsman voor onzichtbaren.** Een persoon die gevraagd en ongevraagd advies kan
2209 geven aan de gemeente. Om zo de stem te laten horen van Rotterdammers die tot nu
2210 toe minder makkelijk bij de gemeente binnen komen.

2211 **D66 werkt aan een transparante en effectieve overheid.** Integriteit van ambtenaren is
2212 daarbij cruciaal: ambtenaren moeten in het belang van alle Rotterdammers handelen,
2213 met een cultuur van eerlijkheid, verantwoordelijkheid en verantwoording. Aan elke
2214 beleidsbrief van het college wordt daarnaast een lobbyparagraaf toegevoegd.

2215 **Een sterke en zichtbare gemeenteraad.** Om de slagkracht van raadsleden te
2216 vergroten, krijgen zij meer ondersteuning. Door deze ondersteuning kunnen raadsleden
2217 beter invulling geven aan hun controlerende taken.

2218 **De gemeente communiceert in begrijpelijke taal.** D66 vindt het essentieel dat de
2219 gemeente helder en toegankelijk communiceert met haar inwoners. Informatie moet

2220 begrijpelijk zijn voor iedereen, ongeacht achtergrond of opleidingsniveau. Door
2221 eenvoudige taal te gebruiken (B1), zorgen we ervoor dat inwoners zich beter kunnen
2222 informeren.

2223 **Recht op vergissen.** Als inwoners een fout maken in het contact met de gemeente
2224 worden ze hier niet direct voor gestraft. Een 'enkele fout' bij het aanvragen van een
2225 uitkering of bij een aangifte wordt niet meteen bestraft, mits die fout te goeder trouw is
2226 gemaakt. In plaats van een boete te ontvangen krijgt iemand de kans om de fout recht te
2227 zetten. Dit draagt bij aan een betere relatie tussen inwoners en de gemeente.

2228 **Leren van de burens.** Omdat we geloven in Europese samenwerking richten we een
2229 sociaal-liberaal netwerk op met andere Europese steden. Zo kunnen we van elkaar
2230 leren, gezamenlijk beter beleid beïnvloeden en het geluid van de EU luidt in de
2231 Rotterdamse gemeenteraad laten klinken.

2232 Participatie

2233 D66 staat voor een sterke democratie waarin iedereen meedoet en zich
2234 vertegenwoordigd voelt. De historisch lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen
2235 van 2022 laat zien dat dit beter moet. Daarom presenteren we de volgende speerpunten
2236 om de opkomst te verhogen en de kloof tussen burger en politiek te verkleinen.

2237 Wat gaan we doen

2238 **Versterken van burgerschapsvorming.** Wij stellen extra middelen beschikbaar voor
2239 het versterken van burgerschapsvorming en politieke educatie in het Rotterdamse
2240 onderwijs, van basisschool tot middelbare school en bibliotheken. Zowel voor
2241 kennisoverdracht over de lokale democratie, als het stimuleren van
2242 gespreksvaardigheden en kritisch denken.

2243 **Drempels om te gaan stemmen verlagen.** Stemmen per volmacht wordt gestimuleerd
2244 en informatie rondom verkiezingen in diverse talen aanbieden voorkomt taalbarrières.
2245 Zichtbaarheid van politici jaarrond, zoals op markten, en beschikbare middelen stellen
2246 voor vrijwilligersorganisaties die bijdragen aan bewustzijn helpen mee.

2247 **Meer autonomie voor de wijk.** Inspraak moet wat D66 betreft ook echt inspraak zijn.
2248 Wijkraden krijgen meer autonomie en hogere eigen budgetten, naast directe toegang tot
2249 gemeentelijke data over hun gebied. Ze worden beter ondersteund, bijvoorbeeld door
2250 trainingen, en bezoldiging gebeurt niet enkel op basis van aanwezigheid op
2251 vergaderingen. Huizen van de Wijk blijven een spilfunctie vormen voor lokale
2252 gemeenschappen. Via een pilot met lokale referenda krijgen wijkbewoners een stem in
2253 belangrijke besluiten, aanvullend op de wijkraden.

2254 Innovatie in dienst van Rotterdammers

2255 Wij geloven in digitalisering die onze democratische waarden versterkt in plaats van
2256 ondermijnt. Door niet blindelings technologische trends te volgen, maar door
2257 weloverwogen en verantwoorde keuzes te maken die écht bijdragen aan een betere
2258 stad, moet Rotterdam laten zien dat een slimme stad ook een vrije stad kan zijn.

2259 Wat gaan we doen

2260 **Technologie-onderwijs.** Om jonge Rotterdammers klaar te stomen voor de toekomst,
2261 verbinden we scholen, bedrijven en de overheid via een convenant “Digitale Generatie
2262 2030”. Hiermee bouwen we voort op initiatieven zoals Dream Space en Expeditie
2263 Digitaal. Daarnaast organiseren we een “Pleurt-Op-Techcompetitie” waarbij tech-
2264 talenten worden uitgedaagd om digitale oplossingen te bedenken.

2265 **Digitale soevereiniteit.** De gemeente moet altijd de regie houden over haar digitale
2266 infrastructuur. Voor ons is belangrijk dat technologie controleerbaar is en dat we niet te
2267 afhankelijk zijn van leveranciers. We maken daarom van open source software de norm,
2268 tenzij er zwaarwegende redenen zijn om hiervan af te wijken. We pleiten ook voor meer
2269 samenwerking met andere Nederlandse gemeenten om samen oplossingen te
2270 ontwikkelen en in te kopen die voldoen aan de hoogste standaarden voor privacy en
2271 informatiebeveiliging.

2272 **Ethische AI.** Kunstmatige intelligentie moet maximaal ingezet worden om de
2273 dienstverlening te verbeteren, bijvoorbeeld door communicatie begrijpelijker te maken.
2274 Het is echter wel van groot belang dat AI-toepassingen voldoen aan ethische normen.
2275 Bij de ontwikkelingen en/of toepassingen van AI moeten de Europese ethische
2276 richtsnoeren voor betrouwbare kunstmatige intelligentie leidend zijn. Een
2277 onafhankelijke, ethische AI-commissie krijgt instemmingsrecht over gemeentelijke
2278 algoritmes en waakt over privacy en transparantie.

2279 **Digitaal stadhuis.** D66 wil dat de gemeentelijke dienstverlening altijd en overal
2280 toegankelijk is. Daarom introduceren we een digitaal stadhuis: één overzichtelijke app
2281 waarin alle losse diensten, zoals MeldR en Bezoekersparkeren, worden samengebracht.
2282 Zo kan iedere Rotterdammer 24/7 al zijn zaken op één plek regelen, zonder gedoe.

2283 **Open data.** Rotterdam moet koploper worden in transparantie door nog actiever
2284 overheidsdata beschikbaar te stellen. Wij pleiten voor uitbreiding van het Open Urban
2285 Platform Rotterdam, waarbij zo veel mogelijk (real-time) data voor iedereen toegankelijk
2286 wordt gemaakt. Op basis van deze openbare databronnen stellen we ondernemers en
2287 onderzoekers in staat om zelf apps en tools te ontwikkelen die bijdragen aan een
2288 sterkere en slimmere stad.

2289 Gezonde gemeentefinanciën als fundament

2290 Rotterdam staat er financieel gezien goed voor - en is koploper van de vier grote
2291 gemeenten. Daar zijn we trots op. D66 zet zich in voor een financieel gezonde stad,
2292 waarin gemeentelijke middelen transparant en verantwoord worden beheerd. De
2293 begroting is in de afgelopen jaren gestegen van 3,3 miljard euro in 2022 naar bijna 5
2294 miljard euro in 2025. Deze groei weerspiegelt de toenemende verantwoordelijkheden
2295 van de gemeente, mede door de overdracht van wettelijke taken van het Rijk.

2296 Wat gaan we doen

2297 **De begroting is in evenwicht.** We geven niet meer uit dan er binnenkomt. De gemeente
2298 houdt reserves aan voor onvoorspelbare uitgaven. Kosten van (grote) projecten worden
2299 behoedzaam ingeschat. Door zowel op de lange termijn financiële positie te letten
2300 (solvabiliteitsratio boven de 50%) en voldoende buffers aan te houden
2301 (weerstandsvermogen van minimaal 1,0) worden onverwachte financiële tegenvallers
2302 opgevangen zonder direct te hoeven bezuinigen.

2303 **De toekomst krijgt prioriteit.** Onderwijs(huisvesting) mag niet het kind van de rekening
2304 worden, want goed leren begint bij een goed klaslokaal. Ook cultuur-
2305 en sportverenigingen blijft D66 ontzien, zodat iedereen mee kan doen en zichzelf
2306 ontwikkelen.

2307 **Subsidies onder de loep.** We kijken scherp naar alle subsidies en toetsen hun bijdrage
2308 aan duurzaamheid, kansengelijkheid en levendigheid van de stad. Dragen bepaalde
2309 subsidies niet bij? Dan bouwen we deze af. Hierbij is het tegengaan van versnippering
2310 belangrijk, en bezien we de effectiviteit en waar nodig en mogelijk uitbreiding van
2311 zichzelf instandhoudende fondsen.

2312 **Controleerbaarheid van de begroting is cruciaal.** De online begroting draagt bij aan de
2313 toegankelijkheid voor en de kans op controle door media en burgers. Ook een sterke
2314 positie van de gemeentelijke rekenkamer is van groot belang. Om verder bij te dragen
2315 aan inzicht en politieke betrokkenheid, wordt met ‘open spending’, subsidieregisters en
2316 een Projectendashboard voor grote projecten gewerkt. Zo wordt zichtbaar of beloften
2317 worden nagekomen en blijft de gemeente transparant over uitgaven.

2318 Wat vragen we van Rotterdammers

2319 Doe mee met de democratie. Dat begint met stemmen niet alleen voor de
2320 gemeenteraad, maar ook voor de wijkraden. Bezoek een vergadering van de wijk- of
2321 gemeenteraad en denk er eens over na om je hiervoor kandidaat te stellen.